МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

Министерство образования и науки Республики Татарстан

Тетюшский муниципальный район

МБОУ "Алабердинская СОШ"

РАССМОТРЕНО	СОГЛАСОВАНО	УТВЕРЖДЕНО
МО начальных классов ↲Руководитель МО	Заместитель директора по УВР	Директор школы
________________________ Сулейманова З.Г.	________________________ Нигматуллина Л.Р.	________________________ Гарифуллин В.Ю.
Протокол № 1 от «20 » августа 2025 г.	Протокол №1 от « 23» августа 2025 г.	Приказ №58 от «26 » августа 2025 г.

Подписано цифровой подписью: ГАРИФУЛЛИН ВАГАП ЮНУСОВИЧ
Дата: 6 Сентябрь 2025 г. 10:23:37

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

(ID 8217189)

учебного предмета «Родной (татарский) язык»

для обучающихся 1-4 классов

2025-2026 г

с. Алабердино 2025

ПОЯСНИТЕЛЬНАЯ ЗАПИСКА

Примерная образовательная программа учебного предмета «Родной (татарский) язык» для 1-4 классов начального общего образования собучением на родном (татарском) языке (далее – программа) разработана в соответствии с ФОП начального общего образования, с учетом основных идей и положений программы развития универсальных учебных действий для начального общего образования и для обеспечения сохранения и развития языкового наследия многонационального народа Российской Федерации.

Нормативную правовую основу программы составляют следующие документы:

- Конституция Российской Федерации (ст. 26);
- Федеральный закон от 29 декабря 2012 г. № 273-ФЗ «Об образовании в Российской Федерации» (далее – Федеральный закон № 273);
- Федеральный закон от 3 августа 2018 г. № 317-ФЗ «О внесении изменений в статьи 11 и 14 Федерального закона «Об образовании в Российской Федерации»;
- Закон Российской Федерации от 25 октября 1991 г. № 1807-1 «О языках народов Российской Федерации»;
- Конституция Республики Татарстан (ст.8);
- Закон Республики Татарстан от 22 июля 2013 г. № 68-ЗРТ «Об образовании» (с изменениями от 9 декабря 2019 г.);
- Закон Республики Татарстан от 8 июля 1992 г. № 1560-XII «О государственных языках Республики Татарстан и других языках в Республике Татарстан (с изменениями от 27 апреля 2017 г. № 27-ЗРТ).

Татарский язык – национальный язык татарского народа. В соответствии с действующими нормативными правовыми документами татарский язык наравне с русским языком имеет статус государственного

языка Республики Татарстан, является языком общения татарского народа и преподается как учебный предмет в образовательных организациях.

Татарский язык, выступая как родной, является основой развития мышления, воображения, интеллектуальных и творческих способностей обучающихся; основой самореализации личности, развития способности к самостоятельному усвоению новых знаний и умений, включая организацию учебной деятельности. Татарский язык является средством приобщения к духовному богатству народа – его культуре и литературе, а также одним из каналов социализации личности. Будучи основой развития мышления,предмет «Родной (татарский) язык» неразрывно связан с другими школьными предметами, в частности – с предметом «Литературное чтение народном (татарском) языке».

Учебный предмет «Родной (татарский) язык» на ступени начального общего образования вносит существенный вклад в формирование универсальных учебных действий: регулятивных, познавательных, коммуникативных.

У обучающегося последовательно формируются эмоционально- ценностное отношение к родному языку, интерес к его изучению, желание умело пользоваться им в разных ситуациях общения, правильно писать и читать, участвовать в диалоге, составлять несложные устные монологические высказывания и письменные тексты. Через воспитание у обучающегося позитивного эмоционально-ценностного отношения к родному языку закладываются основы гражданской культуры личности.

Программа включает пояснительную записку, планируемые результаты освоения учебного предмета, систему оценивания результатов, содержание учебного предмета, тематическое планирование, план внеурочной деятельности, а также систему условий реализации учебной программы.

В пояснительной записке раскрываются цели изучения родного (татарского) языка, основные подходы к отбору содержания курса,

характеризуются его основные содержательные линии, определяется место учебного предмета «Родной (татарский) язык» в учебном плане.

В разделе «Планируемые результаты освоения учебного предмета» устанавливаются требования к результатам освоения образовательной программы начального общего образования по родному (татарскому) языку на личностном, метапредметном и предметном уровнях.

Следующий раздел программы посвящен системе оценки результатов освоения учебного предмета.

Программа определяет содержание учебного предмета «Родной (татарский) язык», включающее четыре блока: виды речевой деятельности, обучение грамоте, систематический курс и развитие речи.

В тематическом планировании отражены блоки и темы курса, количество часов, отводимых как на изучение всего курса, так и на отдельные темы, характеристики основных видов деятельности обучающихся.

В плане внеурочной деятельности, предложенном в программе, определяется общий объем нагрузки, формат внеурочной деятельности по классам для учебного предмета «Родной (татарский) язык».

Программу завершает раздел «Система условий реализации учебной программы», где указаны требования к материально-техническому оснащению, учебно-методическому обеспечению образовательного процесса.

Программа учебного предмета «Родной (татарский) язык» разработана для функционирующих в субъектах Российской Федерации образовательных организаций, реализующих обучение на родном (татарском) языке.

Изучение предмета направлено на достижение следующих **целей:**

− формирование коммуникативной компетенции обучающихся: развитие устной и письменной речи, монологической и диалогической речи, а также навыков грамотного, безошибочного письма как показателя общей культуры человека;

− ознакомление обучающихся с основными положениями науки о

татарском языке и формирование на этой основе знаково-символического восприятия и логического мышления обучающихся.

Изучение предмета направлено на решение следующих **задач:**

– обеспечение мотивации обучения родному (татарскому) языку;

– формирование базы первоначальных лингвистических знаний, накопление практики использования грамматических форм татарского языка, обогащение актуального и потенциального словарного запаса;

– овладение нормами татарского речевого этикета, в том числе и в ситуации межнационального общения;

– формирование на материале учебного предмета «Родной (татарский) язык» общей культуры, гражданских и патриотических качеств, основных умений учиться и способности к организации своей деятельности, развитие духовно-нравственной сферы личности младших школьников.

В результате изучения родного (татарского) языка на уровне начального общего образования у обучающихся будут сформированы коммуникативная, языковая и социокультурная компетенции.

Коммуникативная компетенция предполагает способность и готовность общаться в устной (говорение, слушание) и письменной (чтение, письмо) формах общения, с учетом речевых возможностей и потребностей младшего школьника.

Языковая компетенция направлена на изучение татарского языка как системы фонетических, лексических и грамматических средств; формирование умений опознавать языковые явления, анализировать и классифицировать их.

Социокультурная компетенция направлена на овладение первоначальными представлениями о традиционной культуре, духовных и материальных ценностях, нравственных нормах и принципах татарского народа.

Общая характеристика учебного предмета

Изучение учебного предмета «Родной (татарский) язык» начинается на уровне начального общего образования, продолжается на уровне основного общего образования и завершается на уровне среднего общего образования. Его изучение в начальной школе представляет собой первый этап языкового образования и речевого развития обучающихся.

Начальным этапом изучения родного (татарского) языка в 1 классе является курс «Обучение грамоте», основная задача которого направлена на обучение чтению и письму на татарском языке. У обучающихся наряду с формированием первоначальных навыков чтения и письма развивается коммуникативная компетенция, обогащается и активизируется словарь, совершенствуется фонематический слух.

После обучения грамоте начинается раздельное изучение предметов «Родной (татарский) язык» и «Литературное чтение на родном (татарском) языке».

Знакомясь с единицами татарского языка, обучающиеся осознают их роль, функции, а также связи и отношения, существующие в системе татарского языка и в речи. Усвоение морфологической и синтаксическойструктуры языка, правил строения слова и предложения, графической формы букв осуществляется на основе формирования символико-моделирующих учебных действий с языковыми единицами.

Курс предусматривает формирование у младших школьников представлений о лексике татарского языка. Освоение знаний о лексике способствует пониманию материальной природы языкового знака (слова как единства звучания и значения).

Важная роль отводится формированию представлений о грамматических понятиях: словообразовательных, морфологических, синтаксических. Освоение грамматических понятий становится процессом умственного и речевого развития. У обучающихся развиваются интеллектуальные умения анализа, синтеза, сравнения, сопоставления,

классификации, обобщения, что послужит основой для дальнейшего формирования общих учебных и познавательных универсальных действий.

Курс предусматривает изучение орфографии и пунктуации на основе формирования универсальных учебных действий. Формирование умений различать части речи и значимые части слова, обнаруживать орфограммы, различать их типы и соотносить их с определенными правилами, выполнять действие по правилу, осуществлять орфографический самоконтроль, что послужит основой грамотного, безошибочного письма.

Содержание курса является основой для овладения обучающимися приемами активного анализа и синтеза (применительно к изучаемым единицам языка и речи), сопоставления, нахождения сходств и различий, дедукции и индукции, группировки, абстрагирования, систематизации, что, несомненно, способствует умственному и речевому развитию. На этой основе развивается потребность в постижении языка и речи как предмета изучения, в выработке осмысленного отношения к употреблению в речи основных единиц языка.

Курсом предусмотрено целенаправленное формирование первичных навыков работы с информацией. В ходе освоения татарского языка формируются умения, связанные с информационной культурой: читать, писать, эффективно работать с учебной литературой, пользоваться лингвистическими словарями. Обучающиеся будут работать с информацией, представленной в разных форматах (текст, рисунок, таблица, схема, модель слова, памятка).

Курс предполагает организацию проектной деятельности, которая способствует включению обучающихся в активный познавательный процесс.

Место учебного предмета в учебном плане

На изучение предмета «Родной (татарский) язык» в общеобразовательных организациях с обучением на родном (татарском) языке в 1 классе отводится 2 часа в неделю , а в 2-4 классах-по3 часа в неделю.

Распределение часов по классам: 1 класс – 66 часов (из них 33 часа отводится на курс «Обучение грамоте»); 2–4 классы – по 102 часа.

Образовательное учреждение вправе самостоятельно увеличить количество

часов, отводимых для изучения родного языка, за счет часов части плана, формируемой участниками образовательного процесса.

1. ПЛАНИРУЕМЫЕ РЕЗУЛЬТАТЫ ОСВОЕНИЯ УЧЕБНОГО ПРЕДМЕТА

В результате изучения предмета «Родной (татарский) язык» на уровне начального общего образования у выпускников будут сформированы личностные, метапредметные и предметные результаты.

Личностные результаты

У выпускника будут сформированы:

- уважительное отношение к родному языку;
- основы гражданской идентичности, в частности – своей этнической принадлежности в форме осознания «Я» как члена семьи, представителя народа, гражданина России, чувства сопричастности и гордости за свою Родину, народ и историю, осознание ответственности человека за общее благополучие;
- осознание родного (татарского) языка как необходимого средства приобщения к культурным и духовным ценностям многонационального народа России;
- осознанное, уважительное и доброжелательное отношение к каждому человеку, в том числе к представителю другой национальности, его мнению, мировоззрению, культуре, языку, вероисповеданию, гражданской позиции;
- развитие этических чувств – стыда, вины, совести как регуляторов морального поведения;

– понимание чувств других людей, умение сопереживать;

– развитие эстетических чувств в процессе познания культуры татарского народа в контексте мировой и отечественной культуры;

– установка на здоровый образ жизни.

Выпускник получит возможность для формирования:

– *уважительного отношения к точке зрения, отличной от собственной, к жизненным установкам других членов общества;*

– *выраженной устойчивой мотивации к изучению родного языка как значимой части культуры татарского народа, следствием чего станет приобщение к поликультурному достоянию родной страны;*

– *учебно-воспитательного интереса к нахождению различных способов решения учебной задачи.*

Метапредметные результаты

Регулятивные универсальные учебные действия

Выпускник научится:

– планировать свои действия в соответствии с поставленной задачей и условиями ее реализации;

– осуществлять итоговый и пошаговый контроль результата своей деятельности;

– ставить новые учебные задачи в сотрудничестве с учителем;

– адекватно воспринимать предложения и оценку учителей, товарищей;

– вносить необходимые коррективы в действие после его завершения на основе оценки и с учетом характера сделанных ошибок.

Выпускник получит возможность научиться:

– *самостоятельно учитывать выделенные учителем ориентиры действия в новом учебном материале;*

– *преобразовывать практическую задачу в познавательную;*

– *проявлять познавательную инициативу в учебном сотрудничестве,*

учитывая обозначенные учителем направления действия в новом учебном материале;

– *самостоятельно оценивать правильность выполнения действия и вносить необходимые коррективы.*

Познавательные универсальные учебные действия

Выпускник научится:

– определять и формулировать цель деятельности, планировать, контролировать и оценивать учебные действия в соответствии с поставленной задачей, определять наиболее эффективные способы достижения результатов;

– использовать различные способы поиска, сбора, обработки, анализа и передачи информации;

– пользоваться различными видами словарей и справочников;

– устанавливать аналогии между изучаемым материалом;

– объяснять языковые явления, процессы, связи, отношения, выявляемые в ходе выполнения лингвистических задач.

Выпускник получит возможность научиться:

– *осуществлять выбор наиболее эффективных способов решения задач в зависимости от конкретных условий;*

– *строить логическое рассуждение, включающее установление причинно-следственных связей;*

– *осуществлять расширенный поиск информации с использованием ресурсов библиотек и Интернета;*

– *записывать, фиксировать информацию об окружающем мире с помощью инструментов ИКТ.*

Коммуникативные универсальные учебные действия

Выпускник научится:

– адекватно использовать коммуникативные, прежде всего, речевые средства для решения различных коммуникативных задач, строить

монологическое высказывание (в том числе сопровождая его аудиовизуальной поддержкой), владеть диалогической формой коммуникации, используя, в том числе, средства и инструменты ИКТ;

– выбирать адекватные языковые средства для успешного решения коммуникативных задач с учетом ситуации общения;

– допускать возможность существования у людей различных точек зрения, в том числе не совпадающих с его собственной, и ориентироваться на позицию собеседника в общении и взаимодействии, стремясь к координации различных позиций в сотрудничестве;

– точно выражать собственное мнение и позицию, задавать вопросы;

– использовать родную (татарскую) речь для регуляции своих действий;

– выстраивать речевые высказывания на родном (татарском) языке в соответствии с задачами коммуникации, уметь составлять тексты на родном языке в устной и письменной формах;

– уметь слушать собеседника и вести диалог, соблюдая правила речевого этикета.

Выпускник получит возможность научиться:

– *адекватно использовать речевые средства для эффективного решения разнообразных коммуникативных задач;*

– *учитывать разные мнения и интересы, обосновывать и аргументировать собственную позицию;*

– *полно и точно выражать свои мысли в соответствии с задачами и условиями коммуникации;*

– *задавать вопросы, необходимые для организации собственной деятельности и сотрудничества с партнером;*

– *осуществлять взаимный контроль и оказывать в сотрудничестве необходимую взаимопомощь;*

– *адекватно использовать речевые средства для эффективного*

решения разнообразных коммуникативных задач, планирования и регуляции своей деятельности.

Предметные результаты

Основными предметными результатами изучения предмета «Родной (татарский) язык» являются формирование умений в говорении, слушании, чтении и письме; приобретение обучающимися знаний о лексике, фонетике и грамматике татарского языка.

Коммуникативная компетенция

Говорение

Выпускник научится:

– вести диалог, задавая вопросы собеседнику, отвечая на его вопросы;

– участвовать в диалогах-расспросах;

– разыгрывать готовые диалоги на изученные темы;

– составлять диалог и монолог, соблюдая орфоэпические и интонационные нормы татарского языка;

– составлять небольшой текст повествовательного характера по серии сюжетных картинок, материалам собственных игр, занятий, наблюдений;

– рассказывать о себе, своей семье, друзьях, школе, любимых животных, каникулах и т. д.;

– составлять устный текст о России, Республике Татарстан;

– кратко излагать содержание прочитанного (услышанного) текста, выражать свое отношение к прочитанному (услышанному) тексту.

– выбирать языковые средства для успешного решения коммуникативной задачи при составлении несложных монологических высказываний и текстов повествовательного характера с элементами рассуждения и описания.

Выпускник получит возможность научиться:

– обосновывать собственную позицию и координировать ее с позициями других партнеров по совместной деятельности;

– *признавать возможность существования различных точек зрения и права каждого иметь свою, излагать свое мнение.*

Слушание

Выпускник научится:

– понимать на слух речь учителя и одноклассников;

– воспринимать на слух аудиотекст и полностью понимать содержащуюся в нем информацию;

Выпускник получит возможность научиться:

– *использовать контекстуальную или языковую догадку при восприятии на слух текстов, содержащих некоторые незнакомые слова.*

Чтение

Выпускник научится:

– читать целыми словами со скоростью, соответствующей индивидуальному темпу обучающегося;

– читать выразительно вслух небольшой текст, построенный на изученном языковом материале, соблюдая правила произношения и интонирования;

– читать про себя небольшой текст, построенный на знакомом языковом материале, и понимать основное содержание;

– владеть техникой чтения, приемами понимания прочитанного и прослушанного, интерпретации и преобразования текстов;

– находить в тексте нужную информацию, устанавливать последовательность событий.

Выпускник получит возможность научиться:

– *читать про себя и полностью понимать содержание небольших текстов;*

– *определять значение незнакомых слов по контексту;*

– *устанавливать последовательность событий;*

– *выражать свое мнение о прочитанном;*

– *составлять план прочитанного текста.*

Письмо

Выпускник научится:

– правильно списывать (без пропусков и искажений букв) слова, предложения и текст;

– писать под диктовку слова, предложения, тексты;

– писать сочинение по картине, используя выразительные средства языка;

– составлять текст по опорным словам;

– составлять текст из разрозненных предложений, частей текста.

Выпускник получит возможность научиться:

– *в письменной форме кратко отвечать на вопросы;*

– *анализировать последовательность собственных действий при работе над изложениями и сочинениями и соотносить их с разработанным алгоритмом.*

Языковая компетенция

Выпускник научится:

– пользоваться татарским алфавитом, знать последовательность букв в нем;

– применять изученные правила пунктуации и орфографии;

– произносить и различать на слух все звуки татарского языка; соблюдать нормы произношения звуков;

– соблюдать правильное ударение в словах и фразах;

– соблюдать особенности интонации основных типов предложений; соблюдать интонацию при чтении;

– распознавать и употреблять в речи изученные в пределах тематики лексические единицы (слова, словосочетания, речевые клише), соблюдая лексические нормы;

– формировать начальные представления о нормах татарского литературного языка (орфоэпических, лексических, грамматических);

– распознавать и употреблять в речи основные коммуникативные типы предложений, утвердительные и отрицательные предложения;

– распознавать и употреблять в речи основные морфологические формы слов;

– знать основные способы словообразования;

– распознавать в речи синонимы, антонимы, омонимы;

– сравнивать языковые явления русского и татарского языков на уровне отдельных звуков, слов, словосочетаний и простых предложений.

Выпускник получит возможность научиться:

– опознавать грамматические явления, отличающиеся от русского языка (например, категории числа, падежа, рода)

– осознавать причины появления ошибки и определять способы действий, помогающих предотвратить ее в последующих письменныхработах.

Социокультурная компетенция

Выпускник научится:

– формировать начальные представления о правилах речевого этикета, о средствах и условиях общения;

– соблюдать нормы речевого этикета в ситуациях учебного и бытового общения (приветствие, прощание, извинение, благодарность, обращение с просьбой);

– представлять на родном (татарском) языке свою страну и культуру;

– понимать социокультурные реалии при чтении и аудировании в рамках изученного материала.

Выпускник получит возможность научиться:

– участвовать в диалоге (этикетный, диалог-расспрос, диалог- побуждение), соблюдая нормы речевого этикета;

– использовать социокультурные реалии при создании устных и письменных высказываний.

Предметные результаты к концу 1 класса

Обучающийся научится:

– понимать прочитанный текст;

– воспринимать на слух аудиотекст, построенный на знакомом языковом материале;

– вести элементарный диалог, расспрашивая собеседника, отвечая на его вопросы;

– рассказывать о себе, друзьях и т. д.;

– читать вслух небольшой текст, построенный на изученном языковом материале с соблюдением правил произношения и интонирования;

– читать целыми словами со скоростью, соответствующей индивидуальному темпу ребенка;

– владеть начертанием письменных прописных и строчных букв;

– писать разборчиво буквы, буквосочетания, слоги, слова, предложения с соблюдением гигиенических норм;

– осознавать единство звукового состава слова и его значения;

– определять количество и последовательность звуков в слове;

– различать звуки и буквы: буква как знак звука;

– проводить слого-звуковой разбор слова;

– вырабатывать связное и ритмичное написание букв;

– читать осознанно про себя и вслух слова, словосочетания, предложения и короткие тексты с интонациями и паузами в соответствии со знаками препинания;

– различать гласные и согласные звуки, гласные – ударные и безударные, твердые и мягкие; согласные – звонкие и глухие;

– правильно читать специфичные гласные звуки татарского языка [ә], [ө], [ү];

– правильно читать специфичные согласные звуки татарского языка [w], [ғ], [қ], [ж], [ң], [h];

– употреблять при письме буквы, обозначающие специфичные звуки татарского языка;

– знать функции букв е, ё, ю, я;
– знать функции букв, не обозначающих звуки (ъ, ь);
– выделять в слове ударный слог и определять количество слогов;
– произносить звуки и сочетания звуков в словах в соответствии с нормами современного татарского литературного языка;
– знать алфавит: правильно называть буквы, знать их последовательность;
– сопоставлять слова, различающиеся одним или несколькими звуками;
– различать слово и предложение;
– применять правила правописания (в объеме содержания курса);
– использовать на письме разделительный твердый (ъ) и мягкий (ь) знаки;
– составлять предложения из заданных форм слов;
– писать без искажений прописные буквы в начале предложения и в именах собственных;
– оформлять предложение на письме, выбирать знак конца предложения в соответствии со смыслом и интонацией предложения;
– понимать функции небуквенных графических средств: пробела между словами, знака переноса;
– списывать (без пропусков и искажений букв) слова и предложения, текст объемом не более 10 слов;
– писать под диктовку слова, предложения из 3 слов, тексты объемом не более 10 слов;
– знать особенности присоединения аффиксов в татарском языке;
– распознавать собственные имена существительные;
– различать имена существительные одушевленные и неодушевленные по вопросам «кем?» («кто?») и «нәрсә?» («что?»);
– определять значение слова по тексту;
– определять интонацию предложения;

– определять место в предложении слова, отвечающего на вопрос «нишли?» («что делает?»);

– соблюдать нормы речевого этикета в ситуациях учебного и бытового общения (приветствие, прощание, извинение, благодарность, обращение с просьбой);

– составлять устную и письменную речь, соблюдая орфоэпические и интонационные нормы татарского языка.

Предметные результаты к концу 2 класса

Обучающийся научится:

– участвовать в диалогах-расспросах;

– составлять небольшой текст повествовательного характера по серии сюжетных картинок;

– рассказывать о себе, друзьях, любимых животных, каникулах и т. д.;

– проводить беседу по содержанию текста;

– пересказывать прослушанный текст;

– понимать на слух речь учителя и одноклассников;

– выразительно читать текст вслух, соблюдая интонацию;

– списывать правильно (без пропусков и искажений букв) слова и предложения, тексты объемом не более 15 слов;

– писать под диктовку (без пропусков и искажений букв) слова, предложения, тексты объемом не более 15 слов с учетом изученных правил правописания;

– писать изложение;

– различать гласные и согласные звуки; правильно произносить их;

– кратко характеризовать гласные звуки;

– находить в тексте слова с заданным звуком;

– группировать звуки по заданным критериям;

– различать специфичные звуки языка;

– применять изученные правила правописания;

– выявлять в тексте случаи употребления синонимов и антонимов;
– уточнять значение слова с помощью толкового словаря;
– распознавать самостоятельные части речи;
– распознавать имена существительные, определять их роль в речи;
– образовывать множественное число имен существительных;
– употреблять в речи существительные, имеющие в русском языке лишь форму множественного числа;
– выделять имена собственные и нарицательные;
– распознавать имена прилагательные, определять их роль в речи;
– распознавать глаголы, определять их роль в речи;
– соблюдать нормы татарского литературного языка в собственной речи и оценивать соблюдение этих норм в речи собеседников;
– строить предложения для решения определенной речевой задачи (для ответа на заданный вопрос, для выражения собственного мнения);
– уметь различать образцы диалогической и монологической речи;
– анализировать уместность использования средств устного общения в разных ситуациях, во время монолога и диалога;
– владеть нормами татарского речевого этикета.

Предметные результаты к концу 3 класса

Обучающийся научится:

– строить устное диалогическое и монологическое высказывание;
– разыгрывать готовые диалоги на изученные темы;
– создавать небольшие устные и письменные тексты (5-10 предложений);
– рассматривать и описывать картину в определенной последовательности;
– формировать лексически богатую и фонетически четкую речь;
– читать про себя и понимать основное содержание небольшого текста, построенного на знакомом языковом материале;
– находить в тексте нужную информацию;

– списывать правильно слова, предложения, текст объемом не более 20 слов;

– писать под диктовку текст объемом не более 20 слов с учетом изученных правил правописания;

– составлять текст из разрозненных предложений, частей текста;

– использовать алфавит для упорядочения списка слов и при работе со словарями и справочниками;

– находить и исправлять орфографические и пунктуационные ошибки на изученные правила;

– знать способы словообразования в татарском языке;

– правильно определять сложные слова;

– понимать особенности слова как единицы лексического уровня языка;

– уметь различать однозначные и многозначные слова;

– наблюдать за употреблением синонимов, антонимов и омонимов в речи;

– подбирать синонимы и антонимы к словам разных частей речи;

– определять слова, употребленные в прямом и переносном значении;

– выделять корень слова (простые случаи);

– различать однокоренные слова и формы одного и того же слова;

– характеризовать морфемный состав слова;

– распознавать имена существительные, прилагательные, глаголы, определять их грамматические признаки;

– изменять имена существительные по числам, падежам;

– определять падеж, в котором употреблено имя существительное;

– распознавать сложные имена существительные;

– образовывать сравнительную степень имен прилагательных;

– знать личные местоимения, использовать личные местоимения для устранения повторов в тексте;

– распознавать личные местоимения 1, 2, 3-го лица единственного и множественного числа;

– склонять личные местоимения по падежам;

– употреблять имена существительные с глаголами 3 лица единственного и множественного чисел;

– определять вводные слова; знать постановку знаков препинания при вводных словах;

– находить главные члены предложения: подлежащее и сказуемое;

– распознавать однородные подлежащие;

– правильно составлять предложения;

– корректировать тексты с нарушенным порядком предложений;

– определять последовательность предложений в тексте;

– воспроизводить текст в соответствии с предложенным заданием: подробно или выборочно;

– создавать собственный текст по предложенному плану;

– выражать собственное мнение, аргументируя его с учетом ситуации общения;

– соблюдать нормы речевого этикета в ситуациях учебного и бытового общения.

Предметные результаты к концу 4 класса

Выпускник научится:

– разыгрывать готовые диалоги на изученные темы;

– составлять диалоги и монологи, соблюдая орфоэпические и интонационные нормы татарского языка;

– составлять описание предмета, картинки, персонажа;

– владеть техникой чтения, приемами понимания прочитанного и прослушанного, интерпретации и преобразования текстов;

– списывать правильно текст объемом не более 25 слов;

– писать под диктовку тексты объемом не более 25 слов с учетом изученных правил правописания;

– знать закон сингармонизма в татарском языке;
– проводить фонетический анализ слова;
– уметь распознавать русские и арабско-персидские заимствования в татарском языке;
– определять лексическое значение слова;
– определять словообразующие и формообразующие аффиксы;
– делать разбор слова по составу;
– устанавливать принадлежность слова к определенной части речи (в объеме изученного) по комплексу освоенных грамматических признаков;
– образовывать степени сравнения прилагательных;
– распознавать указательные и вопросительные местоимения;
– определять значение и употребление в речи числительных;
– распознавать количественные и порядковые числительные;
– распознавать форму повелительного наклонения глагола;
– определять категорию времени глагола: настоящее, прошедшее и будущее;
– спрягать глаголы в настоящем, прошедшем и будущем времени;
– знать способы выражения прошедшего и будущего времени;
– распознавать отрицательный аспект глаголов настоящего, прошедшего и будущего времени;
– определять основу глагола;
– различать предложения по цели высказывания: повествовательные, вопросительные и побудительные;
– распознавать второстепенные члены предложения (определение, дополнение, обстоятельство);
– использовать образцы татарского речевого этикета;
– понимать содержание прочитанного текста;
– владеть техникой выступления перед знакомой аудиторией с небольшими сообщениями.

2. СИСТЕМА ОЦЕНКИ РЕЗУЛЬТАТОВ ОСВОЕНИЯ УЧЕБНОГО ПРЕДМЕТА

Система оценки достижения планируемых результатов освоения программы учебного предмета «Родной (татарский) язык» направлена на обеспечение качества образования и предполагает вовлеченность воценочную деятельность, как учителя, так и обучающихся.

Основным объектом, содержательной и критериальной базой итоговой оценки подготовки выпускников на уровне начального общего образования выступают планируемые результаты, составляющие содержание блока

«Выпускник научится», включенные в программу.

Система оценки достижения планируемых результатов предполагает комплексный подход к оценке результатов образования, позволяющий оценивать достижения обучающимися трех групп результатов образования: личностных, метапредметных и предметных.

Критерии оценивания1 класс

В первом классе домашние задания не задаются. Учитель планирует свою работу так, чтобы обеспечить полноценное усвоение каждым обучающимся необходимых знаний, умений и навыков только на уроке.

Для проверки сформированности учебных навыков в конце темы следует проводить проверочную работу в виде текущей диагностики, тематической диагностики, итоговой диагностики.

В первом классе в течение первого полугодия не проводятся контрольные работы. В течение учебного года осуществляется текущая проверка знаний, умений, навыков. В период обучения грамоте она проводится посредством небольших работ, включающих в себя письмо под диктовку изученных строчных и прописных букв, отдельных слогов, слов простой структуры, списывание слов и небольших по объему предложений с использованием как скорописного, так и печатного начертания.

В конце учебного года проводятся контрольные работы типа списывания с печатного шрифта и письмо под диктовку небольших по объему текстов. Подбираются тесты, в которых написание слова не расходится с произношением.

В первом классе используется только словесная оценка, критериями которой является соответствие или несоответствие требованиям программы.

Говорение

Критериями оценки сформированности устной речи являются:

- полнота и правильность ответа;
- степень осознанности усвоения излагаемых знаний;
- последовательность изложения;
- культура речи.

Высокому уровню соответствуют полные, правильные, связанные, последовательные ответы обучающегося, без недочетов, или допускается не более 1 неточности в речи.

Среднему уровню соответствуют ответы, близкие к требованиям, удовлетворяющим для оценки высокого уровня, однако обучающийся может допустить неточности в речевом оформлении ответов.

Низкому уровню соответствуют ответы, если обучающийся в целом понимает излагаемый материал, но отвечает неполно, по наводящим вопросам, допускает ошибки в работе с текстом и при анализе слов и предложений; излагает материал несвязно, допускает неточности в употреблении слов и построении словосочетаний или предложений.

Чтение

При определении уровня развития умений и навыков по чтению необходимо учитывать: понимание прочитанного текста, а также способ чтения, правильность, беглость, выразительность, владение речевыми навыками и умениями работы с текстом.

Продолжительность чтения на уроке составляет 5–7 минут.

Высокий уровень развития навыка чтения: плавный слоговой способ чтения; понимание значения отдельных слов и предложений, умение выделить главную мысль прочитанного и найти в тексте слова и выражения, подтверждающие эту мысль.

Среднему уровню развития навыка чтения соответствует слоговой способ чтения, если при чтении допускается от 2 до 4 ошибок. Обучающийсяне может понять отдельные слова, при общем понимании прочитанного; умеет выделить главную мысль, но не может найти в тексте слова и выражения, подтверждающие эту мысль.

Низкому уровню развития навыка чтения соответствует чтение по буквам, без смысловых пауз и четкости произношения, непонимание общего смысла прочитанного текста, неправильные ответы на вопросы по содержанию.

Письмо

При выявлении уровня развития умений и навыков по письму необходимо учитывать развитие каллиграфических навыков; знание орфографических норм, сформированность устной речи.

Общая продолжительность письма на уроке не должна превышать 5–7 минут, а длительность непрерывного письма – 4-х минут.

К обучающемуся первого класса (на период конца учебного года) предусмотрены следующие требования:

− умение писать словарный диктант (5–6 слов), диктант (8–10 слов), написание которых не расходится с произношением;

− умение устно составлять 3–5 предложений на заданную тему;

− умение записывать по памяти небольшой текст (2–3 предложения);

− умение писать печатным и рукописным шрифтом, соблюдая правила каллиграфии.

Высокому уровню развития навыка письма соответствует письмо с правильной каллиграфией (допускается 1–2 негрубых недочета).

Среднему уровню развития навыка соответствует письмо с наличием 2–3 существенных недочетов (несоблюдение наклона, пропорций букв по ширине и высоте, неровное расстояния между буквами) и 1–2 негрубых недочетов.

Низкому уровню развития навыка соответствует письмо, которое в целом не соответствует многим из вышеперечисленных требований.

К числу негрубых недочетов относятся:

- частичное искажение формы букв;
- несоблюдение точных пропорций высоты строчных и заглавных букв;
- наличие неправильных соединений, искажающих форму букв;
- выход за линию рабочей строки, недописывание до нее;
- крупное и мелкое письмо;
- отдельные случаи несоблюдения наклона, равного расстояния между буквами и словами.

Орфография

Высокому уровню развития навыков и умений по орфографии соответствует письмо без ошибок, как из текущего, так и ранее изученного материала.

Среднему уровню развития навыков, умений по орфографии соответствует письмо, при котором число ошибок не превышает 5, и работа содержит не более 5–7 недочетов.

Низкому уровню развития навыков, умений по орфографии соответствует письмо, в котором число ошибок и недочетов превышает указанное количество.

2–4 классы

Виды письменных работ и нормы оценивания:

Диктант

Диктант служит средством проверки орфографических и пунктуационных умений и навыков.

Ошибкой в диктанте следует считать нарушение правил орфографии, пропуск и искажение букв в словах, замена слов, отсутствие знаков препинания в пределах программы данного класса.

При оценивании диктанта не учитываются ошибки, относящиеся к неизученным разделам орфографии и пунктуации, единичный пропуск точки в конце предложения, если первое слово следующего предложения написано с заглавной буквы.

За одну ошибку в диктанте считаются 2 исправления, две пунктуационные ошибки, повторение ошибок в одном и том же слове.

Негрубыми ошибками считаются повторение одной и той же буквы в слове, недописанное слово, перенос слова, одна часть которого написана на одной строке, а вторая опущена, дважды записанное одно и то же слово в предложении, отсутствие красной строки.

При оценке работы учитывается в первую очередь правильность ее выполнения. Исправления, которые сделал обучающийся, не влияют на оценку. Учитывается только последнее написание. При оценивании работы учитель принимает во внимание каллиграфический навык.

При оценивании работы принимается во внимание не только количество, но и характер ошибок. Например, ошибка на невнимание в меньшей мере влияет на оценку, чем ошибки на изученное правило, в особенности на давно изученные орфограммы.

Тексты диктантов подбираются средней трудности, с расчетом на возможность их выполнения всеми детьми. Каждый текст включает достаточное количество изученных орфограмм (примерно 60% от общего числа всех слов диктанта). Текст не должен иметь слова на не изученные правила или такие слова должны заранее выписываться на доску.

Нормы слов: 1 класс – 8–10 слов; 2 класс – 12–15 слов; 3 класс – 15–20 слов; 4 класс – 20–25 слов.

Нормы оценивания:

Оценка «5» ставится за диктант, в котором нет ошибок, работа написана аккуратно, в соответствии с требованиями письма.

Оценка «4» ставится за диктант, в котором допущено не более 2 орфографических ошибок. Работа выполнена чисто, но допущены небольшие отклонения от норм каллиграфии.

Оценка «3» ставится за диктант, в котором допущено 3–5 орфографических ошибок. Работа написана небрежно.

Оценка «2» ставится за диктант, в котором имеется более 5 орфографических ошибок, работа написана неряшливо.

Контрольный диктант

Нормы слов: 1 класс – 10–15 слов; 2 класс – 15–20 слов; 3 класс – 20–25 слов; 4 класс – 25–30 слов.

Нормы оценивания:

Отметка «5» ставится, если работа выполнена без ошибок, написана аккуратно, в соответствии с требованиями письма.

Отметка «4» ставится за работу, в которой допущено 2 орфографические и 2 пунктуационные ошибки или 1 орфографическая и 3 пунктуационные ошибки.

Отметка «3» ставится, за работу, в которой допущено 3–4орфографические и 4 пунктуационные ошибки, а также при 5 орфографических ошибках.

Отметка «2» ставится, за работу, в которой допущено более 5–8 орфографических ошибок.

Контрольное списывание

Контрольное списывание, как и диктант, является способом проверки усвоенных орфографических и пунктуационных правил, сформированности умений и навыков. Здесь также проверяется умение списывать с печатного текста, обнаруживать орфограммы, находить границы предложения, устанавливать части текста, выписывать заданную часть текста.

Нормы слов: 1 класс – 8–10 слов; 2 класс – 10–15 слов; 3 класс – 15–20 слов; 4 класс – 20–35 слов.

Нормы оценивания:

Оценка «5» ставится за безукоризненно выполненную работу, в которой нет исправлений.

Оценка «4» ставится, если допущена 1 ошибка или 1–2 исправления. Оценка «3» ставится за работу, в которой допущены 2–3 ошибки.

Оценка «2» ставится за работу, в которой допущены 4 и более ошибок.

Словарный диктант

Нормы слов: 1 класс – 8–10 слов; 2 класс – 10–13 слов; 3 класс – 13–15 слов; 4 класс – 15–20 слов.

Нормы оценивания:

Оценка «5» ставится, если работа выполнена без ошибок.

Оценка «4» ставится, за работу, в которой допущены 1 ошибка и 1 исправление.

Оценка «3» ставится, за работу, в которой допущены 2 ошибки и 1 исправление.

Оценка «2» ставится, за работу, в которой допущены 3–5 ошибок.

Грамматическое задание

Задания данного вида целесообразно давать отдельно от контрольного диктанта и контрольного списывания. В грамматическое задание включается от 3 до 4–5 видов работы.

Нормы оценивания:

Оценка «5» ставится, если работа выполнена без ошибок.

Оценка «4» ставится, если правильно выполнено не менее 3/4 заданий. Оценка «3» ставится, если правильно выполнено не менее 1/2 заданий. Оценка «2» ставится, если правильно выполнено менее 1/2 заданий.

Тест

Тестовые задания – динамичная форма проверки, направленная на установление уровня сформированности умения использовать свои знания в нестандартных учебных ситуациях.

Нормы оценивания:

Оценка «5» ставится, если верно выполнено более 3/4 заданий.Оценка «4» ставится, если верно выполнено 3/4 заданий.

Оценка «3» ставится, если верно выполнена 1/2 заданий.

Оценка «2» ставится, если верно выполнено менее 1/2 заданий.

Критерии оценивания работ творческого характера.

К работам творческого характера относятся изложения, сочинения, рассказы по картинкам и т. д.

В 1 классе проведение изложений и сочинений не предполагается. Во 2 и 3 классах за изложения и сочинения выставляется одна отметка – за содержание. Во 2 классе проводится обучающее изложение. В 3 и 4 классах проводится 1 контрольное изложение за учебный год. Оценки за контрольное изложение выставляются через дробную черту – за содержание и грамотность. В 4 классе за обучающие и контрольные изложения в журнал выставляются обе оценки.

Изложение

Изложение проверяет, как идет формирование навыка письменной речи; умение понимать и передавать основное содержание текста без пропуска существенных моментов; умение организовывать письменный пересказ, соблюдая правила родного языка.

Нормы слов: 2 класс – 15–20 слов; 3 класс – 30–35 слов; 4 класс – 50–55 слов.

Нормы оценивания:

За содержание:

Оценка «5» ставится, если авторский текст воспроизведен правильно и последовательно.

Оценка «4» ставится за работу, в которой последовательность изложения мыслей незначительно нарушена, имеются единичные фактические и речевые неточности.

Оценка «3» ставится, если имеются некоторые отступления от авторского текста, допущены отдельные нарушения в последовательности изложения мыслей и в построении 2–3 предложений, беден словарь.

Оценка «2» ставится, если имеются значительные отступления от авторского текста, пропуск важных эпизодов, главной части, основной мысли и др., нарушена последовательность изложения мыслей, отсутствует связь между частями, отдельными предложениями, крайне однообразен словарь.

За грамотность:

Оценка «5» ставится за работу, в которой отсутствуют орфографические и пунктуационные ошибки. В работе допускаются 1–2 исправления.

Оценка «4» ставится за работу, в которой имеется не более 2 орфографических и 1 пунктуационной ошибки и 1–2 исправления.

Оценка «3» ставится за работу, в которой имеются 3–5 орфографических ошибок, 1–2 пунктуационные ошибки, 1–2 исправления.

Оценка «2» ставится за работу, в которой имеются 6 и болееорфографических и 3–4 пунктуационные ошибки, 3–4 исправления.

Сочинение

Нормы слов: 2 класс – 15–20 слов; 3 класс – 25–30 слов; 4 класс – 40–50 слов.

Нормы оценивания:

За содержание и речевое оформление:

Оценка «5» ставится, если логически последовательно раскрыта тема.

Оценка «4» ставится, если незначительно нарушена последовательность изложения мыслей, имеются единичные (1–2) фактические и речевые неточности.

Оценка «3» ставится, если имеются некоторые отступления от темы, допущены отдельные нарушения в последовательности изложения мыслей, в построении 2–3 предложений, беден словарь.

Оценка «2» ставится, если работа не соответствует теме, допущено много фактических неточностей, нарушена последовательность изложения мыслей во всех частях работы, отсутствует связь между ними, работа не соответствует плану, крайне беден словарь.

За грамотность:

Оценка «5» ставится, если нет речевых и орфографических ошибок, допущено 1 исправление.

Оценка «4» ставится, если имеются 1–2 орфографические ошибки и допущено 1 исправление.

Оценка «3» ставится, если имеются 3–6 орфографических ошибок и 1– 2 исправления.

Оценка «2» ставится, если имеются 7 и более орфографических ошибок, 3–4 пунктуационные ошибки, 3–4 исправления.

Учитывая, что данный вид работ в начальной школе носит обучающий характер, неудовлетворительные оценки выставляются только за контрольные изложения и сочинения.

Проектная работа

Проектная деятельность в начальной школе носит обучающий характер. В связи с этим неудовлетворительные оценки за них не выставляются. Критерии оценивания по баллам (максимальное количество баллов – 15):

1) Обоснование выбора темы, соответствие содержания сформулированной теме, поставленным целям и задачам (от 1 до 3 баллов).
2) Владение грамотной речью (от 0 до 2 баллов).
3) Качество публичного выступления, владение материалом (от 1 до 3 баллов).
4) Качество представления проекта (от 1 до 3 баллов).

5) Умение вести дискуссию, корректно защищать свои идеи (от 0 до 3 баллов).

6) Дополнительный балл (за креативность) – 1 балл.

Нормы оценивания:

Оценка «5» ставится, если обучающийся получает от 12 до 15 баллов. Оценка «4» ставится, если обучающийся получает от 10 до 12 баллов. Оценка «3» ставится, если обучающийся получает от 7 до 10 баллов.

Виды работ и их количество по классам

Вид работы	1 класс	2 класс	3 класс	4 класс
Контрольный диктант	1	1	1	1
Диктант	–	1	1	1
Словарный диктант	–	3	3	3
Контрольное списывание	1	1	1	1
Изложение	–	1	2	2
Сочинение	–	1	2	2
Тестирование	–	–	1	1
Проектная работа	–	1	2	2
Всего	2	9	13	13

Примерный план контрольно-оценочных мероприятий

	Мероприятия	Класс	Уровни проведения	Основные процедуры оценки	Сроки проведения
1	Стартовая диагностика	1-4	Школьный	Внутренняя оценка	В начале учебного года
2	Текущая, тематическая оценка	1-4	Школьный	Внутренняя оценка	Постоянно
3	Промежуточная оценка (контрольные проверочные работы)	1-4	Школьный	Внутренняя оценка	В конце каждой четверти
4	Промежуточная оценка (проверочные работы)	1-4	Муниципальный, региональный	Внешняя оценка	В конце четверти (выборочно)
5	Итоговая оценка	1-4	Школьный	Внутренняя оценка	В конце учебного года
6	Независимая оценка качества образования	1-4	Региональный	Внешняя оценка	Выборочно
7	Мониторинговые исследования	1-4	Региональный	Внешняя оценка	Выборочно

СОДЕРЖАНИЕ УЧЕБНОГО ПРЕДМЕТА

Тематически материал каждого класса разделен на четыре сквозные темы, вне зависимости от уровня владения татарским языком.

Первая тема – **«Мин» («Я»).** Тема направлена на изучение всего, что соприкасается с личностью обучающегося, с целью его речевого развития. Внимание акцентируется на семье, школе, друзьях, одноклассниках. Знакомство с одноклассниками, учителем, персонажами детских произведений, составление монологической и диалогической речи об увлечениях, взаимопомощи в семье, летнем отдыхе, видах спорта и т.д. Тема ориентирована на совершенствование устной и письменной речи.

Вторая тема – **«Тирә-як, көнкүреш» («Мир вокруг меня»).** Тема направлена на воспитание гуманного, творческого, социально активного человека, уважительно и бережно относящегося к окружающему миру, к природному и культурному достоянию человечества. Для работы предлагаются тексты затрагивающие вопросы окружающего мира (разнообразие растительного и животного мира и т. д.). Данная тема также ориентирована на развитие речи и расширение лингвистических представлений.

Третья тема – «**Туган җирем**» **(«Моя Родина»)**. Ориентирована наукрепление гражданской идентичности обучающихся, развитие патриотизма, любви и уважения к Отечеству через знакомство с повседневной жизнью, особенностями быта, традициями народов, проживающих на территории России, с культурными символами России и Республики Татарстан, городами страны и республики, особенностями сельской и городской жизни и т. п.

Четвертая тема – **«Татар дөньясы» («Мир татарского народа»)** нацелена на формирование представлений о национальной ментальности, мироощущении, нравственных законах татарского народа. При изучении темы используются материалы, рассказывающие о традиционной

материальной и духовной культуре татар: обычаях, обрядах, праздниках, играх, национальном костюме, декоративно-прикладном искусстве и др.

Виды речевой деятельности

Слушание. Восприятие и понимание речи учителя и одноклассников в процессе общения на уроке, содержания прочитанных предложений и текстов. Восприятие на слух аудиотекста, построенного на знакомом языковом материале.

Говорение. Способность вести элементарный диалог, расспрашивая собеседника, отвечая на его вопросы. Диалогическое общение с взрослыми и сверстниками в пределах сфер, тематики и ситуаций общения. Умение вести политематическую беседу, легко переходить от темы к теме, строить развернутое высказывание о себе, окружающем мире, прочитанном, увиденном, услышанном, выражая при этом свое отношение к воспринятой информации или предмету высказывания. Близкий к тексту пересказ с использованием лексики оригинала.

Чтение. Чтение слов по слогам. Чтение целыми словами со скоростью, соответствующей индивидуальному темпу обучающегося. Осознанное чтение слов, словосочетаний, предложений и коротких текстов с интонациями и паузами в соответствии со знаками препинания. Орфоэпическое чтение (при переходе к чтению целыми словами), орфографическое чтение (проговаривание) как средство самоконтроля при письме под диктовку и при списывании.

Письмо. Владение начертанием письменных прописных и строчных букв. Письмо букв, буквосочетаний, слогов, слов, предложений с соблюдением гигиенических норм. Запись слов по слогам. Усвоение приемов и последовательности правильного списывания текста.

Обучение грамоте

Фонетика. Осознание единства звукового состава слова и его значения. Определение количества и последовательности звуков в слове. Сопоставление слов, различающихся одним или несколькими звуками.

Составление звуковых моделей слова. Различение гласных и согласных звуков, гласных – ударных и безударных, твердых и мягких; согласных – звонких и глухих.

Деление слов на слоги. Слого-звуковой разбор слова.

Графика. Различение звуков и букв: буквы как знак звука. Владение позиционным способом обозначения звуков буквами. Выработка связного и ритмичного написания букв. Заглавные и строчные буквы. Правильное расположение букв и слов на строке. Основные элементы соединения букв в слове.

Чтение. Правила гигиены чтения. Правильное, осознанное, достаточно беглое и выразительное чтение текстов на татарском языке про себя и вслух. Правильное чтение рукописных предложений.

Письмо. Правила гигиены письма. Умение отличать буквы от знаков транскрипции. Списывание текста, восстановление пропущенного слова в соответствии с решаемой учебной задачей. Запись предложений после предварительного слого-звукового разбора каждого слова. Запись слов и предложений по памяти.

Систематический курс

Фонетика и орфоэпия. Органы речи, их участие в образовании звуков речи. Система гласных и согласных звуков татарского языка, их количество, характеристика. Парные и непарные гласные. Специфичные звуки татарского языка [ә], [ө], [ү], [w], [ғ], [қ], [җ], [ң], [һ]. Изменения в системе гласных и согласных звуков татарского языка. Закон сингармонизма.

Место ударения в слове. Случаи, когда ударение не сохраняется в собственных и заимствованных словах татарского языка. Интонация. Транскрипция. Порядок фонетического разбора.

Произношение звуков и сочетаний звуков, ударение в словах в соответствии с нормами современного татарского литературного языка. Использование орфоэпического словаря для решения практических задач.

Графика. Правильное употребление при письме букв, обозначающих звуки [ә], [ө], [ү], [w], [ғ], [қ], [җ], [ң], [һ]. Функции букв е, ё, ю, я. Буквы, не обозначающие звуки (ъ, ь). Использование на письме разделительных твердого (ъ) и мягкого (ь) знаков. Использование прописной буквы в начале предложения и в именах собственных.

Лексика. Слово как основная единица языка. Лексическое значение слова. Однозначные и многозначные слова. Употребление многозначных слов в текстах. Прямое и переносное значения слова. Антонимы, синонимы, омонимы и их виды. Употребление синонимов и антонимов в текстах. Осознание значения синонимов и антонимов в тексте и разговорной речи. Выявление в художественном тексте слов, употребленных в переносном значении. Выявление слов, значение которых требует уточнения. Определение значения слова по тексту или уточнение значения с помощью толкового словаря.

Слова тюрко-татарского происхождения. Русские заимствования в татарском языке. Арабско-персидские заимствования в татарском языке. Заимствованные сложные слова.

Словарный состав татарского языка.

Морфемика. Общие сведения о строении и образовании слов. Корень и аффикс. Словообразующие и формообразующие аффиксы. Основа слова. Особенности присоединения аффиксов в татарском языке. Присоединение аффиксов к словам, в которых есть твердые и мягкие гласные. Разбор слова по составу.

Однокоренные слова. Образование новых слов при помощи аффиксов. Способы словообразования в татарском языке. Сложные слова.

Различение однокоренных слов и различных форм одного и того же слова.

Морфология. Самостоятельные части речи. Семантика и особенности употребления слов, относящихся к различным частям речи.

Имя существительное. Значение и употребление в речи. Различение имен существительных одушевленных и неодушевленных по вопросам

«кем?» («кто?») и «нәрсә?» («что?»). Выделение имен существительных собственных и нарицательных. Изменение имен существительных по числам. Изменение имен существительных по падежам. Определение падежа, в котором употреблено имя существительное. Словообразование имен существительных. Присоединение аффиксов к основе существительных. Употребление существительных, имеющих в русском языке лишь форму множественного числа.

Имя прилагательное. Значение и употребление в речи. Образование сравнительной степени прилагательных.

Местоимение. Общее представление о местоимении. Личные местоимения. Значение и употребление в речи. Личные местоимения 1, 2, 3- го лица единственного и множественного числа. Склонение личных местоимений по падежам. Указательные и вопросительные местоимения.

Числительное. Общее представление о числительных. Количественное числительное. Порядковое числительное. Значение и употребление в речи.

Глагол. Общее значение, употребление в речи. Категория времени: настоящее, прошедшее и будущее время глаголов. Спряжение глаголов в настоящем, прошедшем и будущем времени. Отрицательный аспект глаголов настоящего, прошедшего и будущего времени. Употребление имен существительных с глаголами 3 лица единственного и множественного числа. Глаголы повелительного наклонения. Спряжение глаголов повелительного наклонения. Основа глагола.

Синтаксис. Различение слова, словосочетания и предложения (осознание их сходства и различия). Место в предложении слова, отвечающего на вопрос «нишли?» («что делает?»). Различение предложений по цели высказывания: повествовательные, вопросительные и побудительные; по эмоциональной окраске (интонации): восклицательные и невосклицательные. Различение главных и второстепенных членов предложения. Подлежащее и сказуемое. Наблюдение за однородными подлежащими. Нахождение и самостоятельное составление предложений с

однородными подлежащим и без союзов, с союзом «һәм» («и») (без называния термина). Использование интонации перечисления в предложениях с однородными подлежащими. Вводные слова. Употребление их в речи.

Орфография. Общие сведения об орфографии. Знание алфавита, последовательность букв. Правильное называние букв. Использование алфавита при работе со словарями, справочниками, каталогами. Перенос слов с буквами *ъ* и *ь* по слогам. Правописание и чтение слов с буквами ъ и ь. Правописание гласных и согласных. Правописание заимствованных слов. Правила присоединения аффиксов.

Использование небуквенных графических средств: пробела между словами, знака переноса, красной строки (абзаца), пунктуационных знаков (в пределах изученного).

Пунктуация. Знаки препинания в татарском языке. Знаки препинания при однородных членах предложения. Знаки препинания в предложениях с вводными словами.

Развитие речи

Формирование начальных представлений о правилах речевого этикета, о средствах и условиях общения.

Практическое овладение диалогической формой речи. Выражение собственного мнения и его аргументация. Овладение основными умениями ведения разговора (начать, поддержать, закончить разговор, привлечь внимание и т. п.). Основные нормы речевого этикета в ситуациях учебного и бытового общения. Участие в речевых ситуациях, которые максимально приближены к естественным условиям общения.

Практическое овладение навыками устного монологического высказывания на определенную тему. Создание собственного высказывания в устной и письменной форме на основе прослушанного текста. Использование различной справочной литературы. Поиск информации в тексте, интерпретация текста, оценка прочитанного.

ПОУРОЧНОЕ ПЛАНИРОВАНИЕ Обучение грамоте 1 класс

№ п/п	Тема урока	Количество часов			Дата изучения	Виды, формы контроля
		всего	контрольные работы	практические работы		
1.	**Грамотага өйрәтү чоры** **Әлифба** «Белем бәйрәме» темасына әңгәмә алып бару. Нокталар кую һәм туры сызыклар. Астан элмәкле туры сызыклар. Өстән элмәкле туры сызыклар.	1	0	0		Устный опрос;
	Дөрес язу,утыру кагыйдәләре, гигиена таләпләре. Сүзләрне иҗекләргә бүлү, сүз басымын билгеләү.Овал формасындагы язу Авазлар. Хәреф һәм аваз турында төшенчә.Юл а хәрефен язу. Баш хәреф элементлары Баш А хәрефен язу.					Письменный контроль;;
2.	Баш һәм юл хәрефләренең язылышын үзләштерү. Ә,ә хәрефләрен язу. Аваз һәм хәрефне аеру. Ы, ы хәрефләрен язу.	1	0	0		Письменный контроль; Устный опрос;
3.	Сузык һәм тартык авазларны аеру. Юл э хәрефен язу. Язганда тиешле гигиена таләпләрен үтәү.Кул һәм бармак мускулларының җитез һәм ритмик хәрәкәт итүләренә ирешү. Баш Э хәрефен язу.	1	0	0		Письменный контроль; Устный опрос;
	Нечкә сузык авазлар. Юл и хәрефен язу.Калын һәм нечкә сузык авазлар. Баш И хәрефен язу					Письменный контроль; Устный опрос;

4.	Сузык аваздан гына торган сүзләр. Юл у хәрефен язу. Калын сузык авазлар, аларның хәрефләре. Баш У хәрефен язу.	1	0	0	22.09.2022	Письменный контроль; Устный опрос;
	Калын һәм нечкә су-зыклар, аларны хәреф-ләр белән белдерү. Юл ү хәрефен язу. Бер яки берничә авазы белән аерыла торган сүзләрне чагыштыру Баш Ү хәрефен язу.					Письменный контроль; Устный опрос;
5.	Овал формасында-гы язу. Юл о хәрефен язу. Калын сузык авазларны ишетү һәм язу. Баш О хәрефен язу.	1	0	0		Письменный контроль; Устный опрос;
	Дөрес язу кагыйдәләре һәм аларның кулланылышы бе-лән таныштыру: о, ө хәреф-ләренең татар сүзләренең беренче иҗегендә генә язылуы . Юл ө хәрефен язуКалын һәм нечкә әйтелешле сүзләрдә сузык авазларның роле. Баш Ө хәрефен язу.					Письменный контроль; Устный опрос;
6.	Сузык һәм тартык авазлар. Әйтелгән сүз-дән аерым сузык яки тартык авазны ишетеп, аерып алу. Юл н хәрефен язу. Сүзләр арасында буш ара. Баш Н хәрефен язу.	1	0	0		Письменный контроль; Устный опрос;
	Сүз һәм аның лексик мәгънәсе. Сүзләрнең мәгънә ягыннан төрләрен күзәтү. Юл л хәрефен язу. Сүз һәм җөмләне аеру. Сүзләрнең аерым язылуы. Баш Л хәрефен язу.					Письменный контроль; Устный опрос;

7	Басымның лексик мәгънә билгеләүдә әһәмияте. Юл м хәрефен язу. Сүзләрне әйтеп яздыру һәм тикшерү алгоритмы кертү. Баш М хәрефен язу.	1	0	0		; Письменный контроль; Устный опрос;
	Сүзләрдә басымлы һәм басымсыз сузык авазларны табу. Юл р хәрефен язу.Баш һәм юл хәрефләренең язылышын үзләштерү. Баш Р хәрефен язу					Письменный контроль; Устный опрос;
8	Дөрес күчереп язу алымна-рын һәм эзлеклелеген үзләштерү. ң хәрефен язу. Й хәрефе булган сүзләрне дөрес уку һәм күчереп, ишетеп язу. Юл й хәрефен язу. Баш Й хәрефен язу. Җөмлә белән эш: аерым сүзләрне табу, аларның урнаштыру тәртибен үзгәртү.	1	0	1		Практическая работа;
	Сүздәге авазларның санын һәм эзлеклелеген билгеләү. Я хәрефенең кулланылы-шы. Юл я хәрефен язу. Я хәрефенең сүздә дөрес язылышын гамәли үзләштерү. Баш Я хәрефен язу.					Письменный контроль; Устный опрос;
9.	Ю хәрефенең үзенчәлеген гамәли үзләштерү. Ю хәрефенең кулланылышы. Юл ю хәрефен язу. Җөмләнең башын һәм азагын дөрес күрсәтү. Баш Ю хәрефен язу.	1	0	0		Письменный контроль; Устный опрос;

	“ Минем яраткан уенчыкларым» темасына әңгәмә алып бару. Е-ё, ю, я хәрефләренең кулланылышы. е хәрефенең үзенчәлеген гамәли үзләш-терү. Юл е хәрефен язу. Баш Е хәрефен язу. Янәшә тартыклы сүзләр.					Письменный контроль; Устный опрос;
10	Яңгырау авазларны аеру, аларның парларын билге-ләү. Д, д хәрефләрен язу.	1	0	0		Письменный контроль; Устный опрос;
	Баш Т,т хәрефләрен язу. Әйтелеше белән язылышы арасында аерма булмаган сүз һәм җөмләләрне ишеткәнчә язу.					Практическая работа;
11.	Җөмлә башындагы сүзне баш хәреф белән язу, җөм-лә ахырында нокта, сорау һәм өндәү билгеләрен дөрес кую. Юл з хәрефен язу. Ялгызлык исемнәре булган җөмләләрне тактадан уку һәм күчереп язу. Баш З хәрефен язу.	1	0	0		Письменный контроль; Устный опрос;
	Баш һәм юл хәрефләренең язылышын үзләштерү. С,с хәрефләрен язу					Письменный контроль; Устный опрос;
12	Бер яки берничә хәрефе белән аерыла торган сүзләрне чагыштыру. Юл г хәрефен язу. Сүзләрне ишетеп язу. Баш Г хәрефен язу. Кеше исемнәрендә баш хәреф.	1	0	0		Письменный контроль; Устный опрос;
	Татар телендәге кайбер хәрефләрнең ике авазга билге булып йөрүе. Юл к хәрефен язу. Елга исемнәрендә баш хәреф. Баш К хәрефен язу.					Письменный контроль; Устный опрос;

13.	Юл в хәрефен язу. Сүзләрне ишетеп һәм әйтеп язу. Җөмлә, сүзтезмә һәм сүзләрне аеру, аларның охшаш һәм аермалы якларын аңлау. Баш В хәрефен язу Юл ф хәрефен язу. Сүз басымын ишетеп билгеләү.	1	0	0
14.	Шәһәр исемнәрендә баш хәреф. Баш Ф хәрефен язу	1	0	0
.	Яңгырау һәм саңгырау тартык авазларны аеру. Юл б хәрефен язу. Парлы һәм парсыз авазларны билгеләү. Баш Б хәрефен язу.Сузык һәм тартыкларны аера белү. Баш П хәрефен язу.			
15	Юл ж хәрефен язу. Сүзләрне ишетеп һәм әйтеп язу. Баш Ж хәрефен язу. Текстны хатасыз күчереп язу.	1	0	1

	Иҗек, иҗек калыплары. Сүзләрне иҗекләргә бүлү, сүз басымын билгеләү. Юл ш хәрефен язу. Кеше исемнәрендә баш хәреф. Баш Ш хәрефен язу Юл җ хәрефен язу. Калын һәм нечкә сүзләр. Баш Җ хәрефен язу. Җөмләнең башын һәм азагын дөрес күрсәтү.				
16	Юл ч хәрефе. Предметны атаган сүзләрне язу. Шәһәр, урам исемнәрендә баш хәреф. Баш Ч хәрефен язу. Юл х хәрефен язу.Әйте-леше белән язылышы арасында аерма булмаган сүз һәм җөмләләрне ишеткәнчә язу. Шәһәр исемнәрендә баш хәреф. Баш Х хәрефен язу.	1	0	0	

17	Әйтелеше язылышына туры килгән сүзләрне ишетеп язу. Юл һ хәрефен язу. Гигиена нормаларын саклап, хәрефләр, иҗекләр, сүзләр һәм җөмләләр язу. Баш Һ хәрефен язу Сүзне, җөмләне, текстны схема яки модель итеп күрсәтү. Юл щ хәрефен язуБаш Щ хәрефен язу. Текстны хатасыз күчереп язу алымнары.	1	0	1
18-19	Авазга өйрәнелгән күләмдә характеристика бирү.Ц, ц хәрефләрен язу. Нечкәлек ь билгесенең кулланылышы. Сүзләрне иҗекләргә бүлү һәм юлдан-юлга иҗекләп дөрес күчерү Калынлык (ъ) билгесенең кулланылышы. Алфавит. Контроль кучереп язу.	1	1	0

ТЕМАТИК ПЛАН   1 нче сыйныф
14 сэгать

<table>
<tr><th rowspan="2">№</th><th colspan="2">Дәреснең темасы</th><th rowspan="2">Сәгать саны</th><th rowspan="2">Укучыларның белеменә, эш осталыгына һәм күнекмәләренә таләпләр</th><th rowspan="2">Укучыларның эшчәнлек төрләре</th></tr>
<tr><th>Лексик тема</th><th>Грамматик тема</th></tr>
<tr><td colspan="6">Туган җирем</td></tr>
<tr><td rowspan="2">1.</td><td rowspan="2">Бу кайсы вакыт?</td><td>Сөйләм. Телдән сөйләм. Язма сөйләм.</td><td>1</td><td rowspan="2">Сөйләмнең нәрсә икәнен аңлау.
Аның телдән һәм язма төрләрен аера белү.
Терминнар: сөйләм, телдән сөйләм, язма сөйләм,

Сүзлек эше: ел фасылы, сыерчык.

Дәреслек: 8–12, 15 битләр.
.
Эш дәфтәре: 4–6 битләр.</td><td rowspan="2">Уку бурычын дөрес билгеләү.
Текстны тыңлап аңлау, уку, сөйләү, дөрес язу.
Рәсемнәр ярдәмендә сөйләм төзү.
Сөйләм төрләрен тану.

Дәреслекнең сүзлекчәсе белән эшләү.

Үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәсенә бәя бирү.</td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
</table>

2.	Кар бөртеге	*Җөмлә.*	1	Җөмлә төзү күнекмәләре булдыру. Сүз белән җөмләнең аермасын белү. Сүзләрдән җөмлә төзелүе, җөмләдә беренче сүзнең баш хәрефтән язылуы, җөмлә ахырында нокта куелуы турында белү.	Уку бурычын дөрес билгеләү. Текстны тыңлап аңлау, уку, сөйләү, дөрес язу. Диалогта катнашу. Дәреслектәге рәсемнәр белән эшләү. .
		.		Табышмак ярдәмендә фикерләү сәләтен үстерү. *Терминнар:* җөмлә, *Сүзлек эше:* тәңкә кар, саф һава, кар бөртеге, эре кар бөртеге. *Дәреслек:* 16–20, 22–23 битләр. .	Дәреслекнең сүзлекчәсе белән эшләү. Үз эшчән-легеңнең нәтиҗәсенә бәя бирү.

				Эш дәфтәре: 7–11 битләр.	
3.	Яз килә, яз көлә	*Текст.*	1	Текстның нәрсә икәнен аңлау. Аерым җөмләләрдән текстны аеру, текст төзү күнекмәләре формалаштыру. *Терминнар:* җөмлә, текст, *Сүзлек эше:* кара карга, тукран, көтү, ох- шаган, тузганак, утрау *Дәреслек:* 24–29, 31–33 битләр. *Эш дәфтәре:* 12–15 битләр.	Уку бурычын дөрес билгеләү. Текстны тыңлап аңлау, дөрес уку, сөйләү, язу. Уен ярдәмендә лексик берәмлекләрне сөйләмгә кертү, сөйләм күнекмәләре булдыру. Дәреслекнең сүзлекчәсе белән эшләү. Үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәсенә бәя бирү.

4.	Җәй- нең байлы-гы — кояш,	*Хикәя җөмлә. Тойгылы җөмлә.*	1	Җөмлә төрләрен, алар ахырында куела торган тыныш билгеләрен белү.	Уку бурычын дөрес билгеләү.

	Көзнең байлы-гы — уңыш	*Сорау җөмлә.*		*Терминнар:* Хикәя җөмлә. Тойгылы җөмлә. Сорау җөмлә. *Сүзлек эше:* күргәзмә, файдалы, ярканат, *Дәреслек:* 34–39, 41–42 битләр. *Эш дәфтәре:* 16–20 битләр.	Хикәя, тойгылы һәм сорау җөм-ләләр төзү, аларны тану. Хикәя, тойгылы һәм сорау җөм-ләләр ахырына тиешле тыныш билгесен кую. Рәсем белән җөмлә арасындагы уртак мәгънәне табу. Әкияттән өзек, рәсемнәр белән эшләү. Башваткыч чишү. Ел фасылларын дөрес санау, яраткан ел фасылын әйтү, ни өчен яратуын аңлату.

					Дәреслекнең сүзлекчәсе белән эшләү. Үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәсенә бәя бирү.
5.	Аяз көнне бар, болытлы көнне юк	*Иҗек.*	1	Сүзләрнең иҗекләрдән торуын, иң кечкенә иҗекнең бер генә сузык аваздан торуын белү. *Терминнар:* иҗек, . *Сүзлек эше:* аяз, болытлы, яшен, яшенле яңгыр, кызу, һава торышы. *Дәреслек:* 43–46, 48–49 битләр.	Уку бурычын дөрес билгеләү. Һава торышы турында сөйли белү. Сүзләрне иҗекләргә аерырга, аларны санарга өйрәнү. Телдән сөйләм күнекмәләрен камилләштерү. Табышмакның җавабын табу, иҗекләрдән дөрес итеп сүзләр төзү. Дәреслекнең сүзлекчәсе белән эшләү. Үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәсенә бәя бирү.

				Эш дәфтәре: 21–22 битләр.	
6.	Ләй- сән — рәхмәт яңгыры	*Басым.*	1	Сүзләрдә көчлерәк әйтелгән иҗекнең басым дип аталуын белү. Басым тамгасы белән танышу.	Уку бурычын дөрес билгеләү. Сүзләрне басым куеп уку. Диа- логларда кат- нашу.

				Татар телендә басымның, гадәттә, соңгы иҗеккә төшүен, ә сорауны белдергән сүзләрдә басымның беренче иҗеккә төшүен хәтердә калдыру. .	Тыңлаган текст белән эшләү, сүзләр һәм рәсемнәр арасындагы мәгънәне табу.
				Терминнар: басым,	Дәреслекнең сүзлекчәсе белән эшләү.
				Сүзлек эше: бәс, кызгылт- сары, шәмәхә, чык,	Үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәсенә бәя бирү.

				Дәреслек: 50–53, 55 битләр. *Эш дәфтәре:* 23–25 битләр.	
	Кабат- лау			Яңа текст тыңлап, анын белән эшләү.	Дәресләрдә тыңлаган, укыган текстларның эчтәлеге белән эшләү.
				Дөрес уку, сөйләү, язу күнекмәләре булдыру. *Дәреслек:* 56–59 битләр. . *Эш дәфтәре:* 26–30 битләр.	Өйрәнелгән грамматик материалны кабатлау.
7.	Туган илем —	*Сузык авазлар.*	1	Авазларның язуда хәрефләр	Уку бурычын дөрес билгеләү.

	туган өем			белән күрсәтелүен, авазларның квадрат җәя эчендә алынуын, авазларның сузык һәм тартыкларга бүленүен белү. Сузык авазларның калын һәм нечкә төрләре белән танышу. . Терминнар: аваз, хәреф, сузык аваз, тартык аваз, калын сузык аваз, нечкә сузык аваз, ,	Сүздә сузык авазлар һәм иҗекләр саны тигез булуны аңлау. Сузык һәм тартык авазларны, калын һәм нечкә сузыкларны таный белү. Бирелгән җөмлә модельләре ярдәмендә җөмләләр төзү. Сәнгатьле итеп уку, сөйләү, дөрес язу күнекмәләрен камилләштерү. *Туган шәһәр, туган авыл, туган ил* төшенчәләре белән эшләү.

				Сүзлек эше: борынгы, урнашкан, Туган ил, Россия. *Дәреслек:* 61–64, 67–70 битләр. . *Эш дәфтәре:* 31–33 битләр.	Дәреслекнең сүзлекчәсе белән эшләү. Үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәсенә бәя бирү.
8.	Бай тарих-лы башка-ла	*Тартык авазлар.*	1	Тартык авазларны сузык авазлардан аера белү. Яңгырау һәм саңгырау тартык авазларны танырга өйрәнү. Татар теленең үзенчәлекле авазларын белү. *Терминнар:* Тартык аваз, яңгы- рау тартык аваз, саңгырау	Уку бурычын дөрес билгеләү. Җөмлә модельләре, табышмак, диалоглар белән эшләү. Мәскәү шәһәре, аның тарихы турында кыскача мәгълүмат туплау. Дәреслекнең сүзлекчәсе белән эшләү.

				тартык аваз,. *Сүзлек эше:* мәйдан, тарих, тарихи, *Дәреслек:* 71–77, 80–81 битләр. *Эш дәфтәре:* 34–41 битләр.	Үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәсенә бәя бирү.
9.	Шә- һәр — авыл арасы	***Е, ю, я*** *хәреф-ләре.*	1	**Е, ю, я** хәрефләренең сүз башында һәм	Уку бурычын дөрес билгеләү. **Е** хәрефенең [йы],

				сузык авазлардан соң ике аваз белдерүен аңлау. **е** хәрефенең тартыклардан соң [э] дип укылуы белән танышу. Терминнар: хәреф, сузык аваз.	[йэ], [э] авазларын, **ю** хәрефенең [йу],[йү] авазларын, **я** хәрефенең [йа], [йә] авазларын белдерүен истә калдыру. Шәһәр белән авылны чагыштырып сөйләү. Шәһәрнең истәлекле урыннары турында әңгәмәдә катнашу.

				Сүзлек эше: иркә, киң, *Дәреслек:* 82–89, 92–98 битләр. *Эш дәфтәре:* 42–45 битләр.	Уен ярдәмендә лексик һәм грамматик материалны ныгыту. . Дәреслекнең сүзлекчәсе белән эшләү. Үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәсенә бәя бирү.
10	Кабат-лау			Яңа текст тыңлап, аның белән эшләү. Дөрес уку, сөйләү, язу күнекмәләре булдыру. *Дәреслек:* 99–101 битләр.	Дәресләрдә тыңлаган, укыган текстларның эчтәлеге белән эшләү. Өйрәнелгән грамматик материалны кабатлау.

				Эш дәфтәре: 46–48 битләр.	
11.	Минем тирә-ягым	*Баш хәреф-тән язылa торган сүзләр.*	1	Татар телендә баш хәрефтән язылa торган сүзләрне белү. *Терминнар:* баш хәреф,	Уку бурычын дөрес билгеләү. Кеше исеме, фамилиясе, хайван кушаматы, ил,

				Сүзлек эше: күл, *Дәреслек:* 102–106, 108 битләр. . *Эш дәфтәре:* 49–51 битләр.	район, шәһәр, авыл, урам, елга, күл, тау исемнәрен баш хәрефтән язарга өйрәнү. Россия шәһәрләре атамаларын белү. Текст, диалог төзү. Дәреслекнең сүзлекчәсе белән эшләү. Үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәсенә бәя бирү.

12.	Тиен, керпе, бүре,	*Сүзгә кушымча ялгану.*	1	Сүзләргә дөрес итеп кушымчалар ялгау. Һәр ку-	Уку бурычын дөрес билгеләү.

	куян Йөриләр бер сукмак-тан			шымчаның ике варианты булуы (калын һәм нечкә) турында мәгълүмат алу. Калын сүзгә калын кушымча, нечкә сүзгә нечкә кушымча ялгау күнекмәсе формалаштыру. *Терминнар:* кушымча, *Сүзлек эше:* болан, көртлек, поши, томшык, шапшак,	Калын, нечкә сүзне аеру. Калын һәм нечкә сүзләргә тиешле кушымчаларны ялгап язу. Текстны тыңлау, аның эчтәлеге белән эшләү. Урман җәнлекләре турында җөмләләр төзү, әңгәмә кору. Дәреслекнең сүзлекчәсе белән эшләү. Үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәсенә бәя бирү.

				Дәреслек: 109–116, 118 битләр. *Эш дәфтәре:* 52–57 битләр.	
	Кабат- лау			Яңа текст тыңлап, аның белән эшләү. Дөрес уку, сөйләү, язу күнекмәләре булдыру. *Дәреслек:* 119–122 битләр. . *Эш дәфтәре:* 58–60 битләр.	Дәресләрдә тыңлаган, укыган текстларның эчтәлеге белән эшләү. Өйрәнелгән грамматик материалны кабатлау. .
Татар дөньясы					
13.	Телне йотар- лык тәмле	*Кем?, нәрсә? сораула- рына җавап биргән сүзләр*	1	Татар телендә ке м?, нәрс ә? сорауларын дөрес куллану күнекмәсе булдыру.	Уку бурычын дөрес билгеләү. Татар телендә кешеләргә карата кем? соравын куллану. Хайваннарга, кошларга, балыкларга нәрсә? соравын кую.

				Терминнар: хәреф, сузык аваз. *Сүзлек эше:* бәлеш, коймак, гөбәдия, чәкчәк, кыстыбый, кыстыбургер, татар милли ашлары, . *Дәреслек:* 124–130, 134–137 битләр. . *Эш дәфтәре:* 61–64 битләр.	Татар милли ашлары, яраткан ризык турында текст, диалог төзеп сөйләү. Дөрес уку, телдән сөйләү, язу. Уен, табышмак, ребус чишү аша лексик һәм грамматик күнекмәләрне ныгыту. . Дәреслекнең сүзлекчәсе белән эшләү. Үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәсенә бәя бирү.
14.	Кабат-лау.Контроль диктант.		1	Яңа текст тыңлап, аның белән эшләү.	Дәресләрдә тыңлаган, укыган текстларның

					эчтәлеге белән эшләү.

				Дөрес уку, сөйләү, язу күнекмәләре булдыру. *Дәреслек:* 138–141 битләр. *Эш дәфтәре:* 65–67 битләр.	Өйрәнелгән грамматик материалны кабатлау.
14.	Гомуми кабат-лау		1	Беренче сыйныфта өйрәнгән материалны кабатлау. Дөрес уку, сөйләү, язу күнекмәләре булдыру. *Дәреслек:* 143–145 битләр. *Эш дәфтәре:* 68–70 битләр.	Текстны рольләргә бүлеп уку. Аңа исем сайлау. Төшеп калган хәрефләрне куеп,җөмләләрне күчереп язу. Җөмләләрне тулыландырып күчереп язу.

ТЕМАТИК ПЛАН
2 нче сыйныф
102 сәг

№	Дәреснең темасы		Сәг. саны	Белем, эш осталыгы һәм күнекмәләренә таләпләр
	Лексик тема	Грамматик тема		
	Мин **20/10* сәгать**			
1	Мәктәптә һәм өйдә	Сузык авазлар. Калын сузыклар. Нечкә сузыклар.	3	Уку бурычын дөрес билгеләү. Текстны аңлап уку, рольләргә бүлеп уку. Татар телендәге сузык авазларның санын белү, аларны дөрес әйтү. Калын һәм нечкә сузык авазларны аера белү. Рус теленнән кергән сүзләрдә [о̄], [ы̄], [э̄] авазларын дөрес уку. Үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәсенә бәя бирү. Дәреслек, 1 кисәк: 6–12, 16–17 битләр. 7, 12–15 битләр.
		[о̄], [ы̄], [э̄] сузыклары.	2	
2	Көн тәртибе	Калын һәм нечкә әйтелешле сүзләр. Аларга кушымчалар ялгау.	3	Уку бурычын дөрес билгеләү. Текстны аңлап уку, сөйләү, дөрес язу. Диалогта катнашу. Башваткыч чишү.

		Калын сузыклар да, нечкә сузыклар да булган сүзләргә кушымчалар ялгау үзенчәлеге.	1	Татар телендә сузык авазларны төркемли белү. Сүзләргә кушымчалар ялгау үзенчәлеге белән танышу. Үзеңнең көн тәртибең турында сөйли белү. Атна көннәренең исемнәрен яттан өйрәнү. Бер сүздә калын сузык аваз да, нечкә сузык аваз да булган очракта, кушымчаларны дөрес ялгау. Табышмакларның җавапларын табу. Үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәсенә бәя бирү. Дәреслек, 1 кисәк: 18–19, 21–27 битләр. 20, 22, 24 битләр.
3	Дус гаилә – бәхетле гаилә	[а], [о], [ы], [ө] авазлары.	3	Уку бурычын дөрес билгеләү. Текстларны аңлап уку, сөйләү, дөрес язу, сорауларга җаваплар бирү. Сузык авазларны дөрес әйтү. Кыска әйтелешле [а], [о], [ы], [ө]. Сузык авазлары булган сүзләрне дөрес уку һәм хатасыз язу.

		-кай/-кәй кушымчасының мәгънәсе.	1	Өйдә өлкәннәргә ничек ярдәм итеп булу турында әңгәмә кору. -кай/-кәй кушымчаларын урынлы куллана белү. Бу кушымчаның яратып, иркәләп әйткәнне белдерүен аңлау. Үзеңнең гаиләң турында сөйли белү. Үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәсенә бәя бирү. Дәреслек, 1 кисәк: 28–32, 34–39 битләр. 30–31, 33–34 битләр.
4	«Кадерле бүләк» тексты белән эш		1	Дәрестә тыңлаган текст белән эшләү. Сорауларга җаваплар бирү, телдән һәм язмача күнегүләр башкару, тест эшләү. Дәреслек, 1 кисәк: 40–43 битләр.
5	Дуслар белән күңелле	Тартык авазлар. Татар теленең үзенчәлекле авазлары [w], [ғ], [к].	3	Уку бурычын дөрес билгеләү. Тартык авазларны тану, дөрес уку. Татар телендәге үзенчәлекле тартыкларны белү, дөрес уку: [w], [ғ], [к], [х], [ч]; [ж], [ң], [h]. Ике аваз белдерә торган тартык авазларны билгеләү.

		Татар телендә [в] авазының кулланылуы. [к], [ғ], [қ], [г] авазларының кулланылу үзенчәлекләре.	2	Алынма сүзләрдә [в] авазын дөрес уку. [к], [ғ], [қ], [г] авазлары кергән сүзләрне дөрес уку һәм язу. Үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәсенә бәя бирү. Дәреслек, 1 кисәк: 44–47, 50–54 битләр. 48-49, 53-54 битләр.
6	Дус яшәү серләре	Татар теленең үзенчәлекле авазлары [ж], [ң], [һ].	3	Уку бурычын дөрес билгеләү. Текстларны уку, аңлау, биремнәр башкару. Авазларга характеристика бирә белү (сузык — тартык, яңгырау тартык — саңгырау тартык, парлы — парсыз). Дустың турында хикәя төзеп сөйләү. [м], [н], [ң] авазлары кергән сүзләрне дөрес уку, язу. Борын авазларына тәмамланган сүзләргә күплек кушымчасын дөрес ялгау. Сүздәге иҗекләр санын билгеләү. Дуслык турында әңгәмә кору.
		Борын авазлары [м], [н], [ң].	2	

				Үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәсенә бәя бирү. Дәреслек, 1 кисәк: 55–60, 62, 65 битләр. 58, 61–62, 63–65 битләр.
7	Уен-дәрес «Дустым янына барам»		1	Диалогларда катнашу. Дөрес язу һәм уку кагыйдәләрен искә төшерү. Юл йөрү кагыйдәләре, юлда үзеңне дөрес тоту турында әңгәмә кору. Дәреслек, 1 кисәк: 66–67 битләр.
8	«Йолдыз-кай» тексты белән эш		1/1	Дәрестә тыңлаган текст белән эшләү, дөрес уку, сорауларга җаваплар бирү, текстка карата сораулар төзү. Диалогик һәм монологик сөйләм төрләрен дөрес билгеләү. Дәреслек, 1 кисәк: 68–69 битләр.
9	Мин укырга яратам	Татар алфавиты. Сүзлекләр.	1	Уку бурычын дөрес билгеләү. Баш һәм юл хәреф-ләрен дөрес язу. Татар алфавитын яттан белү. Текстны
		Сүзлекләрнең төрләре.	1	

				дөрес итеп күчереп язу күнекмәләре булдыру. Русча-татарча һәм татарча-русча сүзлекләр белән эшләргә өйрәнү. Үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәсенә бәя бирү. Дәреслек, 1 кисәк: 70–74, 77 битләр. 75-77 битләр.
10	Кабатлау		1	Аудиотекстны аңлау, биремнәр башкару. Текст төзү үзенчәлекләрен, җөмләләр, текст өлешләренең тәртибен белү. Туган телнең орфоэпик кагыйдәләрен саклап, дөрес интонация белән диалогик һәм монологик сөйләм төзү. Дәреслек, 1 кисәк: 78–79 битләр.
Тирә-як, көнкүреш **11/ 5 сәгать**				
11	Әкияттә кунакта	Сүз һәм аның лексик мәгънәсе.	3	Уку бурычын дөрес билгеләү. Сүз һәм җөмләне аера белү. Сүзләрнең мәгънә үзенчәлекләрен күзәтү.

		Лексик мәгънәләренә карап, сүзләрне төркемләү.	1	Текстны аңлап уку. Сүзләрне мәгънәләренә карап төркемли белү. Үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәсенә бәя бирү. Дәреслек, 1 кисәк: 82–86, 88–90 битләр. 84, 86–87, 90 битләр.
12	Әкият геройлары бездә кунакта	Синоним сүзләр. Сөйләмдә синонимнарны дөрес куллану.	3	Уку бурычын дөрес билгеләү. Сүзләрнең синонимнарын табу. Мәгънәдәш сүзләрне сөйләмдә дөрес куллану. Синоним сүзләр ярдәмендә әкият геройларын тасвирлау. Укыган текстның планын төзү. План ярдәмендә текстның эчтәлеген сөйләү. Төрле халык әкиятләренең геройларын чагыштыру. Үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәсенә бәя бирү. Дәреслек, 1 кисәк: 91–94, 99–101 битләр. 94, 95–98 битләр.
		Синонимнар рәте. Синонимнарның әкиятләрдә кулланылуы.	2	

13	Кем ялкау да кем тырыш	Антоним сүзләр Антонимнарның сөйләмдә кулланылуы. *-лы/-ле, -сыз/-сез* кушымчалары ярдәмендә ясалган антонимнар.	2 2	Уку бурычын дөрес билгеләү. Сүзләрнең капма-каршы мәгънәләрен билгеләү. Синонимнар һәм антонимнар ярдәмендә укыган әкиятләрнең геройларын чагыштыру. Үзең әкият язып карау. *-лы/-ле* һәм *-сыз/-сез* кушымчалары ярдәмендә антоним сүзләр ясау. Үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәсенә бәя бирү. Дәреслек, 1 кисәк: 102–104, 106–107 битләр. 103, 104, 105–106 битләр.
14	Текст белән эш		1	Аудиотекстны тыңлап, телдән һәм язмача биремнәр башкару. Дәреслек, 1 кисәк: 108–110 битләр.
15	Кабатлау		1	Өйрәнгән лексик, грамматик материалны кабатлау. Татар сөйләм этикеты нормаларын белү. Дәреслек, 1 кисәк: 111–113 битләр.

16	Бирелгән үрнәктән җөмләләрне күчереп язу		1	Баш һәм юл хәрефләрен дөрес язу. Хәреф, хәреф тезмәләрен, иҗек, сүз һәм җөмләләрне дөрес күчереп язу күнекмәләре булдыру.
Туган җирем **22/ 11 сәгать**				
17	Әдәпле бул, сәләтле бул!	Сүз төркемнәре турында мәгълүмат бирү.	3	Уку бурычын дөрес билгеләү. Мөстәкыйль сүз төркемнәреннән исем, сыйфат һәм фигыльне тану. Сүзтезмә белән җөмләне аера белү (терминнарны атамый гына). Татар сөйләм этикеты үрнәкләрен дөрес куллану. Үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәсенә бәя бирү. Дәреслек, 2 кисәк: 6–12, 14 битләр. 12–14 битләр.
		Сүз. Сүзтезмә. Җөмлә.	1	
18	Тәртип кайдан башлана?	Исем сүз төркеме.	3	Уку бурычын дөрес билгеләү. Исем сүз төркемен тану. «Тәрбияле бала нинди булырга тиеш?» темасына әңгәмәдә катнашу.

		Лексик мәгънәләренә карап, исемнәрне төркемләү.	2	Исемнәрнең лексик мәгънәләрен билгеләү. Мәгънәләренә карап, исемнәрне төркемнәргә аеру. Кроссворд чишү. Үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәсенә бәя бирү. Дәреслек, 2 кисәк: 15–17, 18–20, 23–24 битләр. 17–18, 20, 21–22 битләр.
19	Тамаша залында	Баш хәрефтән языла торган сүзләр.	3	Уку бурычын дөрес билгеләү. Кеше исемнәрен, фамилияләрен, авыл, шәһәр, елга, күл, тау атамаларын дөрес язу. Җәмәгать урыннарында үзеңне дөрес тоту турында сөйләшү. Ялгызлык исем төшенчәсе белән танышу. Рәсем ярдәмендә кечкенә текст төзү. Үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәсенә бәя бирү. Дәреслек, 2 кисәк: 25–29, 33 битләр. 27, 29-32 битләр.
		Ялгызлык исемнәр.	1	

20	Бирелгән үрнәктән җөмләләрне күчереп язу		1	Баш һәм юл хәрефләрен дөрес язу. Хәреф, хәреф тезмәләрен, иҗек, сүз һәм җөмләләрне дөрес күчереп язу күнекмәләре булдыру.
21	Зоопаркта	Күплек сан.	3	Уку бурычын дөрес билгеләү. Исемнәрнең күплек санын ясау. Күплек сандагы исемнәрне сөйләмдә дөрес куллану. Рус теленнән татар теленә тәрҗемә итү күнекмәләре булдыру. Рус һәм татар телендәге сан категориясен чагыштыру. Рус телендә күплек санда гына кулланыла торган сүзләрне искә төшерү. Аларның татар телендә кулланылу үзенчәлекләре белән танышу (сәгать, сәгатьләр, күзлек, күзлекләр) Табышмаклар чишү. Үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәсенә бәя бирү.
		Рус телендә күплек саны гына булган сүзләрне татар телендә куллану.	2	

				Дәреслек, 2 кисәк: 34–38, 41, 43 битләр. 36–37, 38–40, 42 битләр.
22	Изложение		1	
23	Агачлар — безнең яшел дусларыбыз.	Сыйфат сүз төркеме.	2	Уку бурычын дөрес билгеләү. Сыйфат сүз төркемен тану, аңа хас грамматик категорияләрне билгеләү. Агач, кош атамаларын белү. Сыйфатлар ярдәмендә исемнәрнең кайсы билгеләре ачыклануын аңлау. Кушымчалар ярдәмендә исемнәрдән сыйфатлар ясау. Үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәсенә бәя бирү. Дәреслек, 2 кисәк: 44–45, 47–51 битләр. 46, 49, 51 битләр.
		Сыйфатларның сөйләмдә кулланылышы.	2	
24	Иҗади эш		1	
25	Кабатлау		1/1	Өйрәнгән грамматик һәм лексик материалны кабатлау. Татар сөйләм этикеты нормаларын белү.

26	Дүрт аяклы дусларым	Хәзерге заман хикәя фигыль. *-ла/-лә* кушымчасы ярдәмендә фигыль ясалу.	1 1	Уку бурычын дөрес билгеләү. Хәзерге заман хикәя фигыль формасын белү. Аларны сөйләмдә дөрес куллану. Исемнәргә *-ла/-лә* кушымчасы ялгап, фигыльләр ясау. Йорт хайваннары турында әңгәмә кору. Үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәсенә бәя бирү. Дәреслек, 2 кисәк: 54–58 битләр. 58–60 битләр.
27	«Начарлык» тексты белән эш.		1/1	Аудиотекстны тыңлап аңлау. Телдән һәм язмача күнегүләр эшләү. «Әби белән онык» тексты белән эшләү. Дәреслек, 2 кисәк: 61–65 битләр.
28	Диктант		1	
29	Контроль эш		1	
	Татар дөньясы **15/ 8 сәгать**			
30	Бөтен эшне бергә эшлибез	Сүз һәм җөмлә.	3	Уку бурычын дөрес билгеләү. Сүзнең лексик

		Җөмләдә фигыльнең урыны.	2	мәгънәсен билгеләү. Җөмләнең беренче сүзен баш хәрефтән язу. «Май чабу» бәйрәме турында диалогта катнашу. Гади җөмләдә сүзләрнең урнашу тәртибен белү. Дөрес итеп җөмләләр төзү. Текстны үзлектән укып, аны аңлау, биремнәр башкару. Үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәсенә бәя бирү. Дәреслек, 2 кисәк: 68–73 битләр. 72–73 битләр.
31	Язны каршылыйбыз.	Әйтелү максаты ягыннан җөмлә төрләре. Интонация.	3 1	Уку бурычын дөрес билгеләү. Әйтелү максаты ягыннан җөмлә төрләрен дөрес билгеләү. Җөмлә ахырында тиешле тыныш билгесен куя белү. Хикәя, сорау һәм тойгылы җөмләләрне дөрес интонация белән уку. Тексттан кирәкле мәгълүматны таба белү. Үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәсенә бәя бирү. Дәреслек, 2 кисәк: 74–76, 78 битләр. 76, 77–78 битләр.

32	Язгы яңа ел	Җөмлә ахырында тыныш билгеләре.	3	Уку бурычын дөрес билгеләү. Хикәя, сорау, тойгылы җөмләләрне тану. Җөмлә ахырында нокта, өтер, өндәү билгесен дөрес куллану. «Нәүруз» темасына парларда эш. Кабатлаулардан котылу өчен, җөмләдә сүзләрне синонимнары, алмашлыклар белән алыштыра белү. Рәсем ярдәмендә диалог төзү. Сөйләм хаталарын табу һәм төзәтү. Үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәсенә бәя бирү. Дәреслек, 2 кисәк: 79–82, 84 битләр. 82–83 битләр.
		Стиль хаталары: кабатлаулар.	2	
33	Сүзлек диктанты		1	
34	«Кечкенә Апуш Сабантуйда» тексты белән эш		1/1	Текстны уку, язмача һәм телдән күнегүләр эшләү. Дәреслек, 2 кисәк: 85–87 битләр.

35	Кабатлау		1/1	Алдагы дәресләрдә өйрәнгән грамматик, лексик материалны кабатлау. Үзлектән текстны уку. Тексттан кирәкле мәгълүматны табу. Дәреслек, 2 кисәк: 88–92 битләр.
	Җөмләләр белән эшләү: бирелгән сүзләрдән җөмләләр төзү.		1	Дөрес итеп җөмләләр төзү. Бирелгән җөмләләрдән, абзацлардан текст төзү. Җөмләләрнең баш кисәкләрен билгеләү.
	2 класста өйрәнгән-нәрне кабатлау		1/1	Аудиотекстны тыңлап аңлау. Ел дәвамында өйрәнгән лексик, грамматик материалны кабатлау, ныгыту. Дәреслек, 2 кисәк: 93–99 битләр.
	Контроль күчереп язу		1	Өйрәнгән дөрес язу кагыйдәләрен куллану. Сүзләрне һәм җөмләләрне дөрес күчереп язу.

№	3 НЧЕ СЫЙНЫФ -102 СЭГ Дәреснең темасы		Сәг. саны	Белем, эш осталыгы һәм күнекмәләренә таләпләр
	Лексик тема	**Грамматик тема**		
	МИН **17 / 8 сәгать**			
1	Без — кояшның дуслары	Алфавит Үзенчәлекле хәрефләр	3	Уку бурычын дөрес билгеләү. Алфавитны яттан белү. Татар теленең үзенчәлекле авазларын дөрес әйтү. Аудиотекстны тыңлау, текст буенча биремнәр эшләү. Сүзләрнең дөрес язылышы. Рәсем буенча текст төзү. Исемлек төзегәндә, сүзлекләр, белешмәләр, каталоглар белән эшләгәндә алфавиттан файдалану. Сүзлекләр белән дөрес эшләргә өйрәнү. Дәреслекнең сүзлеге белән эшләү. Үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәсенә бәя бирү. Дәреслек, 1 кисәк: 6–11, 14–15, 17 битләр. 12–13, 15–16 битләр.
		Сүзлек белән эшләү	1	

2	Күп укыган күп белә	ъ һәм ь хәрефләре	3	Уку бурычын дөрес билгеләү. Язуда ъ һәм ь хәрефләрен дөрес куллану. Рәсемнәр белән эшләү. Сүзләрне иҗекләргә бүлү. ъ һәм ь хәрефләре кергән сүзләрне бер юлдан икенчесенә дөрес күчерү. Дәреслекнең сүзлеге белән эшләү. Үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәсенә бәя бирү. Дәреслек, 1 кисәк: 18, 20–21, 23–25 битләр. 19–20, 21–22 битләр.
		ъ һәм ь хәрефләре кергән сүзләрне юлдан-юлга күчерү	1	
3	Текст белән эш		1	Дәрестә тыңлаган текст белән эшләү. Телдән һәм язмача төрле күнегүләр эшләү. Өйрәнгән кагыйдәләрне дөрес куллану. Дәреслек, 1 кисәк: 26–28 битләр.
4	Буш вакытны файдалы уздыр!	Иҗек	2	Уку бурычын дөрес билгеләү. Сүзләрне иҗекләргә бүлү.

		Сүзләрне юлдан-юлга иҗекләп күчерү	2	Сыйныфташың белән диалог төзеп сөйләү. Сүзләрне бер юлдан икенчесенә дөрес күчерү. Сүздәге иҗекләр санын билгеләү. Сөйләмдә әдәби тел нормаларын саклау. Дәреслекнең сүзлеге белән эшләү. Үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәсенә бәя бирү. Дәреслек, 1 кисәк: 29–30, 32, 34 битләр. 31, 33 битләр.
5	Сүзлек диктанты		1	
6	Барлык һөнәр дә яхшы	Сүз басымы	2	Уку бурычын дөрес билгеләү. Сүз басымын дөрес билгеләү. Басымлы иҗек һәм басымсыз иҗек төшенчәләре белән танышу. Сүзләрдә басымны дөрес куеп уку. Һөнәрләр, белгечлекләр турында әңгәмәдә катнашу. Бер иҗекле сүзләр, аларга басым төшү,
		Бер иҗекле сүзләрдә басым	1	

				кушымчалар ялгану үзенчәлеген белү. Дәреслекнең сүзлеге белән эшләү. Үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәсенә бәя бирү. Дәреслек, 1 кисәк: 35–40 битләр. 38, 39 битләр.
7	Диктант		1	
8	Һөнәрләр илендә	Сүзләрне кушып, сызыкча аша һәм аерым язу	3	Уку бурычын дөрес билгеләү. Кушма һәм парлы сүзләрнең ясалу үзенчәлеген белү һәм дөрес язу. Текстларны абзацларга бүлү, кызыл юлны дөрес язу. Дәреслекнең сүзлеге белән эшләү. Үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәсенә бәя бирү. Дәреслек, 1 кисәк: 41–44, 48–50 битләр. 45–47 битләр.
		Кызыл юл	2	
9	Кабатлау		1/1	Аудиотекст белән эшләү. Язмача һәм телдән биремнәр эшләү. Диалогик һәм монологик сөйләмне үстерү.

				Алдагы дәресләрдә өйрәнгәннәрне кабатлау. Бирелгән план ярдәмендә текстның эчтәлеген сөйләү.
ТИРӘ-ЯК, КӨНКҮРЕШ **14 / 7 сәгать**				
10	Атлап чыктым Иделне	Сүз. Сүзнең лексик мәгънәсе	2	Уку бурычын дөрес билгеләү.
		Татар телендә берничә мәгънә белдерә торган сүзләр	1	Сүзләрнең мәгънә төсмерләрен билгеләү. Республиканың сулыклары турында сөйләшү. Бер һәм берничә мәгънә белдерә торган сүзләрне билгеләү. Дәреслекнең сүзлеге белән эшләү. Үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәсенә бәя бирү. Дәреслек, 1 кисәк: 56–58, 60–61 битләр. 58–60 битләр.
11	Берәүнең кулы, икенченең теле эшли	Синонимнар. Антонимнар	2	Уку бурычын дөрес билгеләү. Синонимнарны һәм антонимнарны тану. Сүзләрнең синонимнарын һәм антонимнарын табу. Сорауларга җаваплар бирү.
		Синонимнар һәм антонимнарны сөйләмдә куллану	1	Синоним һәм антоним сүзләрнең сөйләмдә кулланылуын күзәтү.

				Дәреслекнең сүзлеге белән эшләү. Үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәсенә бәя бирү. Дәреслек, 1 кисәк: 62–54, 68 битләр. 65–67 битләр.
12	Хайваннар дөньясы	Аваздаш сүзләр	2	Уку бурычын дөрес билгеләү. Омонимнарны тану. Диалогик һәм монологик сөйләмне камилләштерү. Җәнлекләрнең һәм йорт хайваннарының атамаларын белү. Укыган текстның мәгънәсен аңлау. Омофоннарны белү һәм сөйләмдә тану (терминны атамый гына). Омонимнар белән җөмләләр төзү. Рәсемнәр белән эшләү. Дәреслекнең сүзлеге белән эшләү. Үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәсенә бәя бирү. Дәреслек, 1 кисәк: 69–74 битләр. 71–72 битләр.
		Язылышлары белән генә аерыла торган омоним сүзләр	1	

13	Текст белән эш		1	Аудиотекстны тыңлау, аңлау. Телдән һәм язмача күнегүләр эшләү. Дәреслек, 1 кисәк: 75–76 битләр.
14	Иҗади дәрес		1	
15	Табигать китабы	Бер мәгънәле һәм күп мәгънәле сүзләр	2	Уку бурычын дөрес билгеләү. Бер һәм күп мәгънәле сүзләрне билгеләү. Текстны үзлектән укып аңлау. Сорауларга җаваплар бирү. *-чы/-че* кушымчасы ярдәмендә яңа сүзләр ясау. «Ялкау тиен» текстын уку һәм биремнәр башкару. Дәреслекнең сүзлеге белән эшләү. Үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәсенә бәя бирү. Дәреслек, 1 кисәк: 77–83, 85 битләр. 79–80, 81–82, 83–85 битләр.
		-чы/-че кушымчасы ярдәмендә яңа сүзләр ясалу	2	
16	Кунак ашы кара-каршы	Туры һәм күчерелмә мәгънәле сүзләр	2	Сүзләрнең мәгънәләрен ачыклау. Күчерелмә мәгънәдәге сүзләрне билгеләү. Аларны сөйләмдә дөрес куллану.
		Лексика	1	

				Диалог төзү. Текст белән эшләү. Татар сөйләм этикеты үрнәкләреннән дөрес файдалану. Дәреслекнең сүзлеге белән эшләү. Үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәсенә бәя бирү. Дәреслек, 1 кисәк: 86–89, 91–92 битләр. 89–91 битләр.
17	Изложение		1	
18	Кабатлау		1/1	Алдагы дәресләрдә өйрәнгән лексик һәм грамматик материалны кабатлау. Татар сөйләм этикеты нормаларын үзләштерү. Дәреслек, 1 кисәк: 93–95 битләр.
ТУГАН ҖИРЕМ **22 / 11 сәгать**				
19	Спорт белән бик дус без	Сүз төзелеше	2	Уку бурычын дөрес билгеләү. Сүзнең тамырын билгеләү. Укыган текстның эчтәлеге белән эшләү. Табышмаклар чишү. Диалогик һәм монологик сөйләм кору. Калын һәм нечкә әйтелешле сүзләргә
		Татар телендә сүзләргә кушымчалар ялгау үзенчәлекләре	1	

				кушымчалар ялгау. Спорт турында әңгәмә кору. Дәреслекнең сүзлеге белән эшләү. Үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәсенә бәя бирү. Дәреслек, 2 кисәк: 6–10, 12–13 битләр. 10–12 битләр.
20	Туп тибәм, чана шуам	Тамырдаш сүзләр	2	Уку бурычын дөрес билгеләү. Бер тамырдан ясалган сүзләрне табу. Бирелгән сүзгә тамырдаш сүзләр язу. Таныш лексик материалга корылган текстны үзлектән уку, эчтәлеген аңлау. Тексттан кирәкле мәгълүматны табу. Яңа сүз ясый торган һәм яңа сүз ясамый торган кушымчаларны аеру. Дәреслекнең сүзлеге белән эшләү. Үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәсенә бәя бирү. Дәреслек, 2 кисәк: 14–15, 18–19 битләр. 16–18 битләр.
		Кушымчаларның төрләре	1	

21	Витаминлы аш	Сүз ясагыч кушымчалар	2	Уку бурычын дөрес билгеләү. Кушымчалар ярдәмендә яңа сүзләр ясау. Сүз ясагыч кушымчалардан дөрес файдалану. Табышмакларның җавапларын табу. Дару үләннәре турында әңгәмә кору. Сүзнең тамырын һәм кушымчаларын билгеләү. Кушымчаның төрен аеру. Текст уку, аның эчтәлеге буенча сорауларга җаваплар бирү. Мәкальләрнең мәгънәсе белән эшләү. Дәреслекнең сүзлеге белән эшләү. Үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәсенә бәя бирү. Дәреслек, 2 кисәк: 20–24, 25 битләр. 24–25 битләр.
		Сүзнең лексик мәгънәсен һәм формасын үзгәртә торган кушымчалар	1	
22	Кабатлау		1	Аудиотекст белән эш. Өйрәнгән лексик һәм грамматик материал белән эшләү. Проблемалы ситуацияне чишү. Дәреслек, 2 кисәк: 26–28 битләр.

23	Туган илем буйлап сәяхәт	Кушма сүзләр	2	Уку бурычын дөрес билгеләү. Кушма сүзләрнең ясалу үзенчәлеген белү. Россия шәһәрләренең атамаларын белү. Текст белән эшләү. Сорауларга җавап бирү. Диалог төзү.
		Алынма сүзләр	1	Татар телендәге рус алынмаларын тану. Россия картасын карау, аның ярдәмендә текст төзеп сөйләү. Бирелгән модельләр буенча җөмләләр төзү. Дәреслекнең сүзлеге белән эшләү. Үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәсенә бәя бирү. Дәреслек, 2 кисәк: 29–30, 33 битләр. 31–33 битләр.
24	Ял паркында	Исемнәрнең килеш белән төрләнүе	3	Уку бурычын дөрес билгеләү. Исем сүз төркемен тану. Килеш категориясе, килеш кушымчалары турында күзаллау булдыру. Килеш кушымчаларының төп мәгънәләрен ачыклау. Паркларда, урманда үзеңне ничек тотарга кирәклеге турында әңгәмә кору.
		Җанлы предметлар	2	

				Кем? нәрсә? сораула-рына җавап бирә тор-ган исемнәрне аеру. Татар телендә кем? соравының кешегә карата гына кулланы-луын, башка җанлы предметларның нәрсә? соравына җавап бирүен аңлау. Дәреслекнең сүзлеге белән эшләү. Үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәсенә бәя бирү. Дәреслек, 2 кисәк: 34–40 битләр. 38, 40–41 битләр.
25	Текст белән эш		1	Башта тыңлаган, ан-нан соң укыган текст белән эшләү. Өйрәнелгән лексик, грамматик мате-риалны кабатлау. Биремнәр эшләү. Дәреслек, 2 кисәк: 43 бит.
26	Утырсаң бу транспортка, син китәсең еракка	Зат алмашлык-лары	3	Уку бурычын дөрес билгеләү. Зат алмашлыкларын тану. Тексттан зат ал-машлыкларын табу. Транспорт төрләре турында әңгәмәдә катнашу.
		Зат алмашлык-ларының килеш белән төрләнүе	1	

				Зат алмашлыкларын килешләр белән төрләндерү. Зат алмашлыкларын кабатлаулардан котылу максатында дөрес куллану. Бирелгән модельләр буенча җөмләләр төзү. Су, һава, тимер юл транспортлары турында диалоглар төзү. Дәреслекнең сүзлеге белән эшләү. Үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәсенә бәя бирү. Дәреслек, 2 кисәк: 44–47, 51–52 битләр. 47–51 битләр.
27	Иҗади дәрес		1	
28	Җирдә, күктә, суда кешеләрне йөртә	Фигыльнең берлек санда зат-сан белән төрләнүе	2	Уку бурычын дөрес билгеләү. Фигыль сүз төркемен тану, аның грамматик билгеләрен ачыклау. Хәзерге заман хикәя фигыльләрне берлек санда зат-сан белән төрләндерү. Транспорт атамаларын искә төшерү. Кереш сүзләрнең сөйләмдәге ролен аңлау. Алар янында
		Кереш сүзләр	2	

				тыныш билгеләрен дөрес кую. Юл йөрү кагыйдәләре, җәмәгать транспортында үзеңне ничек тотарга кирәклеге турында әңгәмәдә катнашу. Дәреслекнең сүзлеге белән эшләү. Үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәсенә бәя бирү. Дәреслек, 2 кисәк: 53–56, 58–61 битләр. 55, 57–58 битләр.
29	Велосипедта йөри беләсеңме?	Фигыльнең күплек санда зат-сан белән төрләнүе	2	Уку бурычын дөрес билгеләү. Фигыль сүз төркемен тану, аның грамматик билгеләрен ачыклау. Хәзерге заман хикәя фигыльләрне күплек санда зат-сан белән төрләндерү. Юл йөрү кагыйдәләре, велосипедта йөрү кагыйдәләре турында әңгәмә кору. 3 зат берлек сандагы фигыльләрнең күплек сандагы исемнәр белән кулланылу үзенчәлекләрен белү. Татар сөйләм этикеты
		3 зат берлек сандагы фигыльләрнең күплек сандагы исемнәр белән кулланылуы	2	

				үрнәкләреннән дөрес файдалану. Дәреслекнең сүзлеге белән эшләү. Үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәсенә бәя бирү. Дәреслек, 2 кисәк: 62–66 битләр. 65, 66–67 битләр.
30	Кабатлау		1	Укыган текстның эчтәлеген аңлау. Текстның темасын, төп фикереп аңлау. Өйрәнгән лексик һәм грамматик материал-ны кабатлау.
ТАТАР ДӨНЬЯСЫ **15 / 8 сәгать**				
31	Кәләпүшем, калфагым	Сыйфат сүз төркеме	3	Уку бурычын дөрес билгеләү. Сыйфат сүз төркемен тану. Сыйфатлар кул-ланып, сүзтезмәләр төзү. Милли уеннар турын-да әңгәмәдә катнашу. Текстны аңлап уку. Табышмаклар чишү. Сыйфатларның ча-гыштыру дәрәҗәсен кулланып, төрле предметларны чагыш-тыру. Тексттан сый-фатларны табу,
		Сыйфатларның чагыштыру дәрәҗәсе	2	

				чагыштыру дәрәҗә-ләрен ясау. Дәреслекнең сүзлеге белән эшләү. Үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәсенә бәя бирү. Дәреслек, 2 кисәк: 70–74, 77 битләр. 74–77 битләр.
32	Текст белән эш		1	Текстны үзлектән уку һәм эчтәлеген аңлау. Тексттан кирәкле мәгълүматны эзләү. Җөмләләрдәге хата-ларны табу, аларны төзәтү. Әзер планга нигезләнеп, текстның эчтәлеген сөйләү. Дәреслек, 2 кисәк: 78–80 битләр.
33	Кунакка ки-легез!	Җөмләнең баш кисәкләре	3	Уку бурычын дөрес билгеләү. Сүз һәм җөмләне аера белү. Җөмләнең баш кисәкләрен — ия белән хәбәрне табу. Баш кисәкләрнең җөмләдәге урынын билгеләү. Татар һәм рус телләрендә җөмлә төзелешен чагыш-тыру. Табын янында үзеңне ничек тотарга кирәклеге турында әңгәмә кору.
		Татар телендә хәбәрнең җөмләдәге уры-ны	2	

				Хаталы җөмләләрне төзәтү. Мәкальләрне уку һәм аларның мәгънәләрен аңлату. Дәреслекнең сүзлеге белән эшләү. Үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәсенә бәя бирү. Дәреслек, 2 кисәк: 81–83, 85–86 битләр. 83–85 битләр.
34	Картина белән эш		1/1	Картина белән танышканнан соң, әлеге картинаны сурәтли торган текстны уку. Укыган текстка таянып, сорауларга җавап бирү. Картина буенча текст төзеп сөйләү. Картинаны игътибар белән караганнан соң, сорауларга җавап бирү. Уку әсбабында бирелгән план ярдәмендә картина буенча текст төзү. План нигезендә сочинение язу. Дәреслек, 2 кисәк: 87–88 битләр.

35	Шәһри Болгарга сәяхәт	Җөмлә төзелеше Тиңдәш иярләр	4 2	Уку бурычын дөрес билгеләү. Җөмләнең баш һәм иярчен кисәкләрен аеру (иярчен кисәкләрнең төрен билгеләмичә генә). Сораулар бирү ярдәмендә сүзтезмә, җөмлә эчендәге сүзләр арасындагы бәйләнешләрне билгеләү. Болгар, тыюлык зонасында урнашкан корылма-лар турында әңгәмә кору. Кара Пулат турындагы легенданы уку. Җөмләләрдә тиңдәш иярләрне билгеләү. Фотографияләр ярдәмендә икмәк му-зее турында сөйләү. Тиңдәш иярләр кертеп, кечкенә текст төзү. Дәреслекнең сүзлеге белән эшләү. Үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәсенә бәя бирү. Дәреслек, 2 кисәк: 89–91, 95 битләр. 92–95 битләр.
36	Изложение		1	

37	Кабатлау		1	Аудиотекст белән эшләү. Алдагы дәресләрдә өйрәнгән лексик һәм грамматик материалны кабатлау. Татар сөйләм этикеты нормаларыннан дөрес файдалану. Дәреслек, 2 кисәк: 96–97 битләр.
38	Гомуми кабатлау		1/1	Тыңлаган, укыган текстны аңлау. Фонетика, лексика, грамматика һәм синтаксистан уку елы дәвамында өйрәнелгән материалны кабатлау. Татар сөйләм этикеты нормаларын белү. Дәреслек, 2 кисәк: 98–101 битләр.

ТЕМАТИК ПЛАН 4 НЧЕ СЫЙНЫФ 102 СЭГ

№	Дәреснең темасы		Сәг. саны	Белем, эш осталыгы һәм күнекмәләренә таләпләр
	Лексик тема	Грамматик тема		
	МИН **22/11 сәгать**			
1	Җәйге мажаралар	1–3 нче сыйныфларда өйрәнгәннәрне кабатлау	3/1	Уку бурычын дөрес билгеләү. Алдагы сыйныфларда өйрәнгән материалны кабатлау. Диалоглар төзү, үзеңнең җәйне ничек уздыруың турында сөйләү. Татар теленең фоне- тикасы, лексикасы һәм грамматикасына караган материаллар- ны кабатлау. Проблемалы ситуа- циянe чишү. Дәреслекнең сүзлеге белән эшләү. Үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәсенә бәя бирү. Дәреслек, 1 кисәк: 6–9, 12–14 битләр. 9–12, 13 битләр.
2	Мин сәяхәттә	Татар теленең үзенчәлекле авазлары	4	Уку бурычын дөрес билгеләү. Татар теленең

		Язуда е хәрефе белән белдерелә торган авазлар	1	үзенчәлекле сузык һәм тартык авазла- рын белү. Сузык авазлар системасын белү. Кайсы авазларның, сүздәге урынына карап, язуда *е* хәрефе белән белдерелүен билгеләү. Татар әдәби теле нормаларын белү, сыйныфташларыңның сөйләмен бәяли белү. Сәяхәтче бака миса- лында мактануның тискәре сыйфат булу- ын ачыклау. Проблемалы ситуа- ция чишү. Дәреслекнең сүзлеге белән эшләү. Үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәсенә бәя бирү. Дәреслек, 1 кисәк: 15–19, 21–23 битләр. 19–21 битләр.
3	Иҗади дәрес		1	
4	Яхшылык кире кайта	Сингармонизм законы	1	Уку бурычын дөрес билгеләү. Татар теленең сузык авазлары системасын белү. Сузыкларның иҗек барлыкка китерүдәге ролен
		Сингармонизм- ның төрләре	1	

				билгеләү, сингармо- низм законын белү. Сузыклар гармониясенең төрләрен белү. Укыган текстның эчтәлеген аңлау. Логик басымны дөрес билгеләү. Дәреслекнең сүзлеге белән эшләү. Үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәсенә бәя бирү. Дәреслек, 1 кисәк: 24–25, 27 битләр. 25–27 битләр.
5	Сочинение		1	
6	Текст белән эш		2/1	Аудиотекст белән эшләү. Тексттан кирәкле мәгълүмат-ны табу. Ситуацияләрдә сөй- ләм этикеты норма- ларын дөрес куллану. Дәреслек, 1 кисәк: 28–33 битләр.
7	Нәрсә яхшы, нәрсә начар?	Басым һәм аның төрләре	2	Уку бурычын дөрес билгеләү. Сузык авазларның иҗек барлыкка китерүдәге ролен аңлау. Сүз басымын дөрес билгеләү.
		Логик басым	1	

				Якыннарга, дусларга бүләк сайлау турын- да әңгәмә кору. Басымның төрләрен белү. Логик басым- ны билгеләү. Татар әдәби теле нормала- рын белү, аларның сөйләмдә үтәлүен күзәтү, бәяләү. Дәреслекнең сүзлеге белән эшләү. Үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәсенә бәя бирү. Дәреслек, 1 кисәк: 34–37, 40 битләр. 38–40 битләр.
8		Транскрипция	1	Сүзләрнең транс- крипциясен язу. Сүзгә фонетик анализ ясау. Дәреслек, 1 кисәк: 41–43 битләр.
		Сүзгә фонетик анализ ясау	2	
9	Кабатлау		1/1	Аудиотекст белән эшләү. Тыңлаган текстны уку. Өйрәнгән материал- ны кабатлау. Дәреслек, 1 кисәк: 44–45 битләр.

10	Контроль эш		1	
11	Фантастик әсәрләр	Алынма сүзләр һәм аларның язылышы	3	Уку бурычын дөрес билгеләү. Тексттан рус телен- нән һәм аның аша кергән сүзләрне табу. Космос турында сөйләшү. Гарәп-фарсы алынма- ларын белү. Текстлар белән эшләү. Сөйләм этикеты нормала- рын саклап, төрле ситуацияләргә диалоглар төзү. Дәреслекнең сүзлеге белән эшләү. Үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәсенә бәя бирү. Дәреслек, 1 кисәк: 46–50, 53 битләр. 50–53 битләр.
		Татар телендә гарәп-фарсы алынмалары	2	
12	Кабатлау		2/1	Аудиотекст белән эшләү. Язмача һәм телдән күнегүләр башкару. Өйрәнгән материалларны ка- батлау. Дәреслек, 1 кисәк: 54–59 битләр.
ТИРӘ-ЯК, КӨНКҮРЕШ **9 / 4** сәгать				
13	Һөнәрле кеше үлмәс	Бер мәгънәле һәм күп мәгънәле сүзләр	3	Уку бурычын дөрес билгеләү. Сүзнең лексик

		Туры һәм күчерелмә мәгънәле сүзләр		мәгънәсен аңлау. Туры мәгънәдә һәм күчерелмә мәгънәдә кулланылган сүзләрне билгеләү. Әдәби тексттан күчерелмә мәгънәдә кулланылган сүзләрне табу. Сөйләмдә синоним, антоним, омоним сүзләрне куллану. Проблемалы ситуаци- яне чишү. Дәреслекнең сүзлеге белән эшләү. Үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәсенә бәя бирү. Дәреслек, 1 кисәк: 62–66 битләр. 66–67 битләр.
		Омонимнар	1	
14	Татар теленең аңлатмалы сүзлеге белән эшләү		1	Аңлатмалы сүзлек ярдәмендә сүзләрнең мәгънәләрен ачыклау.
15	Су иясе	Сүз төзелеше	2	Уку бурычын дөрес билгеләү. Сүзнең тамырын, кушымчаларын билгеләү. Сүз ясагыч һәм форма ясагыч кушымчаларны аеру. Тамырдаш сүзләр төшенчәсе белән та- нышу.
		Сүзнең нигезе Сүз төзелешен тикшерү	1	

				Татар телендә сүзләргә кушымчалар ялгану үзенчәлеген, тәртибен белү. Телдән һәм язмача сүзләрнең төзелешен тикшерү. Проблема- лы ситуацияне чишү. Дәреслекнең сүзлеге белән эшләү. Үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәсенә бәя бирү. Дәреслек, 1 кисәк: 68–71, 74 битләр. 72–74 битләр.
16	Кабатлау		2/1	Аудиотекст белән эш. Тыңлаган текстны уку. Лексикологиядән өйрәнгән материалны кабатлау. Дәреслек, 1 кисәк: 75–79 битләр.
17	Кыш бабайга хат язу		1	Уку бурычын дөрес билгеләү. Кыш бабайга хат язу. Дәреслекнең сүзлеге белән эшләү. Үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәсенә бәя бирү.
18	Контроль эш		1	

ТУГАН ҖИРЕМ **31 / 16** сәгать				
19	Экология	Сүз төркемнәре	2	Уку бурычын дөрес билгеләү. Сүз төркемнәрен белү. Сүзләрнең кайсы сүз төркеменә керүен билгеләү. Сүз төркемнәрен мөстәкыйль һәм ярдәмлек сүз төркемнәренә аеру. Туган илебезнең экологисе турында әңгәмәдә катнашу. Сыйфатлардан исемнәр ясау. Тыңлаган текстның эчтәлеген аңлау. Текстның эчтәлегенә караган сорауларга җаваплар бирү. Дәреслекнең сүзлеге белән эшләү. Үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәсенә бәя бирү. Дәреслек, 2 кисәк: 4–7, 9 битләр. 7–8 битләр.
		-лык/-лек кушымчасы ярдәмендә исем сүз төркеме ясалу	1	
20	Җир шары тирәли сәяхәт	Исем сүз төркеме	3	Уку бурычын дөрес билгеләү. Исем сүз төркеменә кергән сүзләрне тану, мәгънәләрен һәм сөйләмдә кулланылу
		Ялгызлык исем- нәрне күплек санда куллану	2	

				үзенчәлекләрен белү. Кем? нәрсә? сорау- ларына җавап бирә торган җанлы һәм җансыз исемнәрне аеру. Ялгызлык һәм уртаклык исемнәрне билгеләү. Исемнәрнең күплек санын ясый торган кушымчаларны белү. Күплек санда кул- ланылган ялгыз- лык исемнәрнең мәгънәләрен ачыклау. Чын дуслык турында әңгәмәдә катнашу. Дәреслекнең сүзлеге белән эшләү. Үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәсенә бәя бирү. Дәреслек, 2 кисәк: 10–13 битләр. 12 битләр.
21	Иҗади дәрес		1	
22	Россиядәге күренекле шәһәр	Сыйфат дәрәҗәләре	2	Уку бурычын дөрес билгеләү. Сыйфат сүз төркемен тану. Сыйфат дәрәҗә- ләрен белү. Сыйфат- ларның төрле дәрә- җәләрен ясау. Санкт-Петербург шә- һәренең күренекле урыннары турында сөйләү.
		Синоним сыйфатлар Антоним сыйфатлар	2	

				Сыйфатларның сөйләмдә кулланылу үзенчәлекләрен ачык- лау. Үзара синоним һәм антоним булган сый- фатларны белү. Үзлектән укыган текстны аңлау. Тексттан кирәкле мәгълүматны табу. Дәреслекнең сүзлеге белән эшләү. Үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәсенә бәя бирү. Дәреслек, 2 кисәк: 14–17, 20 битләр. 17–19 битләр.
23	Текст белән эш		2/1	Аудиотекст белән эшләү. Тексттан кирәкле мәгълүматны табу. Ситуацияләрдә сөй- ләм этикеты нормала- рын дөрес куллану. План ярдәмендә текстның эчтәлеген сөйләү. Өйрәнгән кагыйдәләрне гамәлдә дөрес куллану. Дәреслек, 2 кисәк: 21–25 битләр.

24	Габдулла Кырлай авы- лында	Алмашлык Зат алмашлыклары	2	Уку бурычын дөрес билгеләү. Алмашлыклар, зат алмашлыклары турында гомуми күзаллау булдыру. Берлек һәм күплек сандагы 1, 2, 3 зат алмашлыкларын сөйләмдә дөрес кул- лану. Зат алмашлыкла- рын килешләр белән төрләндерү. Габдул- ла Тукай турында әңгәмәдә катнашу. Дәреслекнең сүзлеге белән эшләү. Үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәсенә бәя бирү. Дәреслек, 2 кисәк: 26–28, 30 битләр. 28–30 битләр.
		Зат алмашлык- ларының килеш белән төрләнүе	1	
25	Вакытны чәчәкләр әйтә	Күрсәтү һәм со- рау алмашлык- лары	2	Уку бурычын дөрес билгеләү. Күрсәтү һәм сорау ал- машлыкларын тану. Аларны сөйләмдә куллану. Алмашлыкларның мәгънәләрен ачыклау, ясалу үзенчәлекләрен белү. Аларны сөй- ләмдә дөрес файдала- ну.
		Алмашлык- ларның сөй- ләмдә кулланы- луы	1	

				Төрле чыганак- лар ярдәмендә үсемлекләрнең ва- кытны белдерү үзенчәлекләрен ачык- лау. Дәреслекнең сүзлеге белән эшләү. Үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәсенә бәя бирү. Дәреслек, 2 кисәк: 31–33, 35 битләр. 33–34 битләр.
26	Сочинение		1	
27	Йорт иясе	Сан. Сан төркемчәләре	3	Уку бурычын дөрес билгеләү. Сан сүз төркемен билгеләү. Алар турында гомуми күзаллау булды- ру, мәгънәләрен һәм кулланылу үзенчәлекләрен ачыклау. Йорт иясе турындагы мифны уку. Саннарны килешләр белән төрләндерү. Тыңлаган текстның мәгънәсен аңлау. Текстның эчтәлегенә караган сорауларга җавап бирү, әңгәмә уздыру. Дәреслекнең сүзлеге белән эшләү.
		Саннарның килеш белән төрләнүе	1	

				Үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәсенә бәя бирү. Дәреслек, 2 кисәк: 36-38, 39-40 битләр. 38 бит.
28	Диктант		1	
29	Начарлык- тан эз кала	Боерык фигыль	2	Уку бурычын дөрес билгеләү. Фигыль сүз төркемен белү. Аның төп мәгънәсен һәм кулла- нылуын ачыклау. Бо- ерык фигыльнең яса- лу үзенчәлеге, мәгънә үзенчәлекләрен белү. Фигыльләрнең ниге- зен билгеләү. Яхшы һәм начар гамәлләр турында сөйләшү. Мәкальләрне уку һәм аларның мәгънәләрен ачыклау. Дәреслекнең сүзлеге белән эшләү. Үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәсенә бәя бирү. Дәреслек, 2 кисәк: 41–43 битләр. 44 бит.
		Фигыльнең нигезе	1	
30	Кабатлау		1	Аудиотекст белән эшләү. Тексттан

				кирәкле мәгълүматны табу. Ситуацияләрдә сөйләм этикеты нор- маларын дөрес кул- лану.
31	Контроль эш		1	
32	Ил солдаты	Хәзерге заман хикәя фигыль	2	Уку бурычын дөрес билгеләү. Хәзерге заман хикәя фигыльнең ясалу үзенчәлекләрен, аларның хәзерге, үткән һәм киләчәк заман формаларын белү. Хәзерге заман- да фигыльләрне зат- сан белән төрләндерү. Хәзерге заман хикәя фигыльнең юклык формасын ясау. Хикәя фигыльләрне юклыкта зат-сан белән төрләндерү. Дәреслекнең сүзлеге белән эшләү. Үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәсенә бәя бирү. Дәреслек, 2 кисәк: 45–47, 49 битләр. 47–49 битләр.
		Хикәя фигыльнең юклык формасы.	1	
33	Муса Җәлил	Үткән заман хикәя фигыль	2	Уку бурычын дөрес билгеләү. Үткән за- ман хикәя фигыль

		Фигыльнең бил- гесез үткән за- ман формасы	1	формасын тану, ясалу үзенчәлеген белү. Сөйләмдә дөрес файдалану. Муса Җәлилнең тормышы һәм иҗаты турында әңгәмәдә катнашу. Фигыльнең билгесез үткән заман формасын тану, әлеге форманың ясалу, сөйләмдә кулланылу үзенчәлекләрен белү. Дәреслекнең сүзлеге белән эшләү. Үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәсенә бәя бирү. Дәреслек, 2 кисәк: 50–52, 53 битләр. 52–53 битләр.
34	Бөек Ватан сугышында	Үткән заман хикәя фигыль- нең юклык фор- масы	2	Уку бурычын дөрес билгеләү. Үткән заман хикәя фигыльнең юклык формасын ясау. Бөек Ватан сугышы турында әңгәмәдә катнашу.
		Билгеле үткән заман хикәя фи- гыльнең юклык формасы	1	Билгеле үткән заман хикәя фигыльнең юклык формасын ясау. Аларны зат-сан белән төрләндерү.

				Дәреслекнең сүзлеге белән эшләү. Үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәсенә бәя бирү. Дәреслек, 2 кисәк: 54–55, 57 битләр. 55–57 битләр.
35	Батырлыкта матурлык	Фигыльнең киләчәк заман формасы	2	Уку бурычын дөрес билгеләү. Киләчәк заманның белдерелү үзенчәлекләрен ачык- лау. Фигыльләрне сөйләмдә куллану. Солдатларның су- гышта күрсәткән ба- тырлыклары турында сөйләшү. Вакыт рәвешләрен тану (терминны атамый гына). Проб- лемалы ситуацияне чишү. Дәреслекнең сүзлеге белән эшләү. Үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәсенә бәя бирү. Дәреслек, 2 кисәк: 58–61, 62–63 битләр. 61–62 битләр.
		Вакытны белдерә торган сүзләр	1	
36	Кабатлау		1/1	Аудиотекст белән эшләү. Текстның те- масын, төп фикерен

				билгеләү. Өйрәнелгән лексик һәм грам- матик материалны кабатлау. Картина ярдәмендә текст төзү. Дәреслек, 2 кисәк: 64–68 битләр.
ТАТАР ДӨНЬЯСЫ **6 / 3 сәгать**				
37	Ишегалдын- да	Җөмләнең баш кисәкләре	1	Уку бурычын дөрес билгеләү. Җөмләнең баш кисәкләре ия белән хәбәрне табу. Җөмләнең баш кисәге ия турында күзаллау булдыру. Иянең күплек сан- дагы исем белән белдерелү очрагын өйрәнү. Авыл, андагы тормышның үзгәрүе турында әңгәмәдә катнашу. Дәреслек, 2 кисәк: 70–71, 73–64 битләр. 71–72 битләр.
		Ия	1	
38	Йорт янында бакчада	Җөмләнең ияр- чен кисәкләре	2/1	Уку бурычын дөрес билгеләү. Җөмләнең баш һәм иярчен кисәкләрен табу. Җөмләдә сүзләр һәм

				сүзтезмәләр арасын- дагы бәйләнешне ачыклау. Проблемалы ситуация белән эшләү. Тәрҗемә итү күнекмәләре бул- дыру. Татар утары ту- рында әңгәмәдә кат- нашу. Дәреслек, 2 кисәк: 75–77, 78–79 битләр. 77–78 битләр.
39	Кабатлау		1	Аудиотекст белән эшләү. Текстның темасын, төп фикерен билгеләү. Өйрәнелгән лексик һәм грам- матик материалны кабатлау. Дәреслек, 2 кисәк: 80–83 битләр.
40	Гомуми кабатлау		1/1	Тыңлаган һәм укы- ган текст белән эшләү. Ел дәвамында өйрәнгән материалны (фонетика, лексико- логия, морфология һәм синтаксис) кабатлау, кагыйдәләрне гамәлдә куллану. Рәсем ярдәмендә текст төзеп язу. Дәреслек, 2 кисәк: 84–88 битләр.
41	Контроль эш		1	